

Puolueeton kunnallinen ilmoitus- ja uutislehti

KANNAKSEN SANOMAT

(Terijoki, Kivennapa, Usikirkko, Kanneljärvi, Muolaa, Äyräpää, Kuolemajärvi ja Koivisto)

N:o 16 — Vuosikerta I

Terijoki

Perjantaina, huhtikuun 22 p. 1927

Lehti ilmestyy arkiperjantaisin.
Tilauhinta: Koko vuodelta 25 mk., puolelta 14 mk. ja 3 kk:lta 8 mk. Lyhyin tilausaika 3 kk. Voidaan tilata asiamiehiltä tai suoraan lehden konttorista Terijoen ja Rautatien kirjakaupoista ja postikonttoreista.

Päätoimittaja:
Ivar Wallden.
Toimitus ja konttori: Salmelan talossa, vastapäätä Savo-Karjalan Pankkia. Puh. 135. Avoimena 9—12 ja 1—6.

Ilmoitushinnat: Etusivulla ja tekstissä 80 p. ja tekstin jälkeen 70 p. palstamillimetreillä. Etusivuilta tekstissä 70 p. mm., määrättyä paikasta lasketaan 10 p. korotus palstamillimetreillä. Vähin ilmoitushinta on 14 mk. Vuosi- ja seivostilausten ilmoitukset myönnetään alennusta.

Kannaksen valloittajat ja jälleenrakentajat!

Kaikki rakennustarvikkeenne on edullisin hankkia samasta paikasta.

T:mi J. Hallenberg

Tammisuo (Merisuo) Kellomäki

hankkii Teille pienemmissäkin erissä

- puutavaraa** höyläämättömän ja höylätyn uittamattomista puista
- tilit** lanka- ja prässikonevalmistetta
- ovek ja ikkunat** ensiluokkaisista tarpeista
- turvepekkua** (palkitun täyteen)

Rakennuksen joka osan kestävyys on suurinta säästäväisyyttä!

Terijoen Merikylpylä

⊗
Tilaisuus lääkekylpyjen ja sähköhoidon saantiin.
⊗

⊗
Sairasvoimistelua.
Merikylpylän lääkäri tohtori S. Leppälä.
⊗

Vuosi vuodelta yhä suosittumaksi tullut merikylpylä ihanalla paikalla kauniin Suomenlahden rannalla.

Kyipykausi: kesä-, heinä- ja elokuu.

Oli helmikuun viimeinen päivä v. 1918. Kiihtyvä väkijoukko lumisessa korvessa ja heikko tuulenpuuska puhalsi tuon tuostakin valkovaipaisen lakeuden yli.
Erästä harvaa metsää kasvavaa harjua pitkin hiitui parissakymmenestä oleva nuorukainen. Hänen miellyttävä, kaunisnurtainen kasvojen kehitys karvakin huurtainen reuna, ja solakkaa, notkkaa ruumiista verhoosi lämmin sarkapuku. Veltosti ja vammaisesti hän hiitui eteenpäin. Eikä kumma! Jo toistakymmentä kilometriä oli hän taivaltanut puolelta vuorokauden polviin asti uupottavassa metsässä. Mutta jokin kannusti häntä jatkamaan matkansa ja sai hänen puolettaville kasvoilleen nousemaan hymynäivän. Niin. Hän ei ollutkaan tavallisella hiitotokella, vaan hampaansa tapaan mielitteilyään, naapurikylän viehättävää tytärtä Marjattaa.
Puoli tuntia ponnisteltuaan nuorukainen pääsi vaaralle, mistä hänen mieltynsä koti piti näkyä. Kalmankalpeiksi valahtivat hänen puolettaville kasvoilleen hänen horjasti taaksepäin kuin iskun saanut, kun hän loi katseensa päämääräänsä kohti. Ennen mitä komeimman ja siistimmän talon asemaansa hän näki nyt hyllyneet rauniot. Kun kiinnitettynä seisoivat silmät tuohon järkyttävään näkymään.
Kylmä, pureska tuulenpuuska, joka sai hänet vilusta värisevän, vahvautti hänet. Päätäväisesti puristi hän hampaansa yhteen, tyynsi sompansa hanteen ja laski pyryä mäen.
Ehdittyään raunille hän totosi ensi silmäyksellä, että tuli oli raivonnut jo pari päivää sitten. Perustuksiaan myöten oli talo uikarikkoinen palanut. Ainoastaan saunasta oli toinen puoli jäljellä.
Mutta missä oli talonväki?
Kotvan hiiteltä nuorukainen raunioiden ympärillä löytäessään edes jonkun jäljen. Mutta kaikki oli turhaa. Heikko, viimeinen pyry oli kai jäljet peittänyt.
Huomatunnaa etsimisen turhaksi käänne nuorukainen sukseensa naapuritalon kohti, joka sijaitti vajaan kilometrin päässä tuhosta talosta, tiedustellakseen sieltä talonvihan kohtaloa. Ehdittyään pihaan hyppäsi hän sukseista ja riensi sisään.
— Terve taloon! toivotti hän ja siirsi teli silmiään tottuakseen pirtissä vallitsevaan hämyryyteen.
— Terve tulijalle! vastattiin.
Pöydän takaa rahilta kohosi vanha, kookas mies ja riensi tulijan luo.

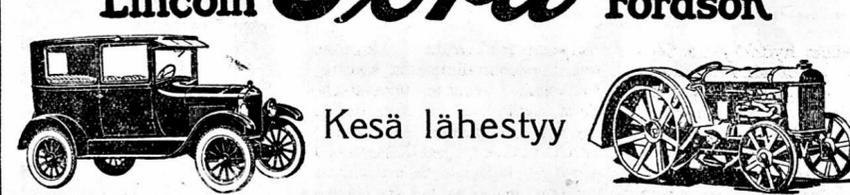
— Pietari Kaski, sinäkö siinä! ukko virkkoi ja ojensi käteensä, johon nuorukainen empiänsä tarttui. — Käy peremmäksi!
Kun nuorukainen oli istunut ja alkoi juuri selittää asiansa, virkkoi ukko: — Tulit kai kysymään naapuritalon kohtaloa, vai kuinka?
— Niin juuri, sitä varten tulinkin!
— Kuulehan siis, kun kerron.
Ukko kaivoi esille, piippunsa, täytti sen ja vedettyään muutaman haikuja alkoi kertoa kiihkeästi odottavalle nuorukaiselle:
— Pari päivää sitten, kun päiväsaareet oli naapuritalossa suoritettu ja väki kokoonnut pirttiin, oli parvi aseistettuna ryssä ja punakaartilaisina ilmeistetty pihaan. Meluten ja kiroillen olivat he työntyneet tupaan ja alkaneet mellastella. Arvaapa, kuka oli joukon johtaja.
— Sitä en voi arvata, virkkoi Pietari pudistaen päätään.
— Johtaja oli Matti Tattari. Tunnetuhan sinä hänet?
— Tunnen. Parrakas, kierosilmäinen junkkari, entinen renki.
— Juuri sama. Roistojen mellastaessa oli Marjatta pujahtanut ovesta ulos ja alkoi juosta hakeakseen apua. Sattumalta oli johtaja vilkkaasti ulos ja huomannut pakenevan tytön. Hän oli arvannut tämän tarkoituksen ja ampunut erästä laukausta pakenevan perään. Muutamat oli osunut maaliinsa. Rinta lävistettyä oli tyttö eistunut lumenen. Silloin oli koko pirtin väki noussut roistaan vastaan. Kiivuisaan vanhat nuoret oli punikkijohdatta komentanut miehensä ulos. Ovet oli teljety ja tuli pistetty nurkan alle. Kun me huomasiimme tulenroihun ja riensimme paikalle, oli apu mahdoton, sillä tuli oli jo saanut vastustamattoman vallan. Punikeita ja ryssiä emme nähneet jälkeäkään. Löydetyämme lumenen eistyneen tytön oli tämä vielä, joskin oli kovin heikko.
— Onko hän vielä täällä ja elääkö hän? kysyi Pietari ilostuen.
Ukko nyökkäytti päätään ja viittäsi nuorukaista seuraamaan. Sydän pampailleen riensi hän ukon jäljessä viereiseen huoneeseen.
Vuoteessa valkeana kuin ympäröivät lakanat makasi Marjatta suljetuin silmin.
Tulijoiden asuttua huoneeseen alkaisi sairas silmänsä ja pälyili ympärilleen. Huoneessa vallitsevan hämyryyden tähden

Kostaja.
Kertomus Suomen vapaussodasta.
ei hän alussa tuntenut Pietaria. Mutta kun tämä riensi vuoteen luo ja polvistui, levisi sairaan huulille tuttavallinen hymy. Heikolla äänellä hän sopersi: — Pietari, emme koskaan saa toisiamme, sillä minun päiväni ovat luetut.
— Marjattani, ole rauhallinen. Sinä parnnet kyllä vielä, lohdutti Pietari ja jarttui hellästi valkeaan, lieentoa käteen.
— En parane. Siitä olen varma.
Sairaan silmiin kiihosi kyyneliä ja hän heitelti rauhattomasti vuoteestaan. Pietarissa kuohahti sammunut viha onnettomuuden aiheuttajaa, tuota kierosilmäistä Matti Tattaria kohtaan.
— Minä kostan puolestasi, kuiskasi nuorukainen kiivaasti.
Sairas ei virkkanut vähään aikaan mitään. Äkkiä kanois hän istuaan ja alkaisi esuensa sohokeen joltain, mutta enojen sijasta eyöskähti sieltä vieristä. Veltosti laskutui hän sitten takaisin vuoteelleen jäädän siihen hiikkumattomana makaamaan.
— Kuollut hudahti Pietari epätoivoisesti ja hänen kalpeille poskilleen vierimään suuria, kirkkaita kyyneliä.
Vain hetken hän oli epätoivoinen väkijoukko, sitten hän heittäytyi pystyyn, pyyhkäisi kyyneleet poskiltaan ja riensi varmoisin aakkelin tupaan.
— Haluan kostaa Marjatan puolesta, virkkoi nuorukainen suorastaan ilostaan puoleen kääntyen. — Oisiko teillä joltain ampuma-asetta lainata minulle?
Isäntä loi nuorukaisen kummaksuvan katseen. Mutta huomattessaan päättäväisen hymyn, joka leikki Pietarin huulilla, virkkoi hän: — Onhan meillä kivääri. Saat sen.
Ukko etsi asen kätöstä ja ojensi sen Pietarille. Sitten hän haki ajasta pariikymmentä papposta. Hyvästellessään hän virkkoi:
— Vanhana, kokeneena miehenä annan sinulle neuvon, joka painaa visusti mieleesi. Se on — ole varovainen. Tästä riippuu suuremmaksi osaksi, miten tulet onnistumaan.
— — —
Väsymättä oli Pietari Kaski jo useita päiviä hiidellyt paikkakunnalla etsien sopivaa tilaisuutta pannaakseen aikensa täytännön. Kertaakaan ei hänen mie-

leensä ollut joulautanut luopua päätöksestään.
Eräänä valoisana, kuutamoisena iltana hän seiso sauvoihinsa nojaten kauniilla, jylyhiä kuusia kasvavalla kukkulalla ja tähyili edessään alhaalla olevalle tielle. Useita tunteja hän oli jo siinä tarkastellut ohikulkuvia toivoen kohtaavansa etsittäväänsä.
Kuului jälleen hiljasta kavioiden kopsetta, ja kohta tuli tien mutkasta näkyviin tasasta ravia ruokseva leivonen. Reessä istui neljä miestä, jotka äänekäisesti puhelivat keskenään ja viittoilivat innokkaasti käsillään puheensa teostamiseksi. Yksi istui riitti Pietarille. Eräs reessä istujista oli — Matti Tattari!
Rajusti pisti Pietari sompansa hanteen, laski mäen ja piiloutui erään paksun kuusen taakse aivan maantien viereen. Kalpeana, mutta aivan rauhallisena, huulelta yhtä yläen puristettuna hän oli pelottavan näköinen. Hänen silmiensä palavaa liehua ei voinut väärin tulkita. Sisällä riemui kostonhalu väriytyi vain lihaksa.
Nyt! Pietari virittäi kivääriänsä ja nosti sen poskelle. Hänen kätensä vapalsivat hieman, mutta rohkeasti punikkijohdatta vastenmieliset kasvat hän saivat maittina takaisin. Huolellisesti tähdätyään hän painoi liippsintaa. Kuului lyhyt, mutta terävä pamaus.
Hän veti Pietari huomasi päällikön, jonka kasvat olivat veren tahrimat, ja hänen seurailaistensa nopeasti juoksevan tien vastakkaiselle puolelle puiden suojaksi. Hevonen jatkoi hillimättömästi hienänsä alkoi vääriä ampua, johon Pietari vastasi rauhallisesti. Pian oli tähtetelu täydessä käynnissä. Punaiset ampuvat minkä aininkin kenkesivät. Luotien vihellykset ilmässä ja naksautuspaisua yhtyivät pyssyjen korvia särkehään paukkueeseen. Pian ympäristö verhoutui ohueen savuvaipaan, ja palaneen ruudin haju täytti ilman.
Äkkiä osui luoti hänen kivääriinsä ja runtelit een käyttökelvottomaksi. Nyt oli hänen jätettävä taistelutanner vihollisille, sillä sulaa hulluuttahan olisit asettautua aseellomana vastustamaan kolmea hyvin aseistettua miestä. Mutta ensi ker-

rauhallisesti kuorsata.
Entistä varovaisemmin jatkoi Pietari sitten häipimistään. Huomaamatta hän pääsi ovele, mutta se olikin lukossa. Neuvottomana ja pettyneenä hän seiso siinä ja pälyili ympärilleen. Poistuako vai murtaako ovi?
Lattialta kuului heikko kilahdus. Nopeesti vilkaisi hän alas. Aivan hänen jalkojensa juuressa oli avain, jonka päälle hän oli polkaissut. Hetkeäkään vitkastelematta hän sieppasi sen. Työnsi äänettömästi vaha olevaa reikää länsi. Hän oli vettä huuდანта ilosta, sillä avain oli oikea. Yhdellä nykäyksellä aukaisi hän oven ja astui huoneeseen.
Pöydän ääressä huoneen perällä istui Matti Tattari. Hänellä oli edessään pinkea seteleitä, joita hän innokkaasti laski. Hänen kasvoissa, jotka näyttivät kovin kalpeilta lepattavan kynttilän valossa, olivat vettä huuდანта hymin ja hänen silmistään kuvastui peittelemätön ahneus. Kuultuaan jonkun saapuvan huoneeseen hän käänti nopeasti rahat ja pyörähti tulijan päin. Mutta ei tämä ollut hänen miehensä, outo oli —
— Kuka olette tiuskasi Tattari ällistyneenä.
— Pietari Kaski, kuului rauhallinen vastaus.
— Mitä haluatte? tiuskasi jälleen Tattari, jota alkoi jo arveluttaa tämä saipetäinen, yöllinen kohtaus.
— Voitte sen itse arvata, kunhan muissa telette tarkemmin käyntiänne Aholassa, vastasi nuorukainen pöydällä olevaan pietooliin, mutta vetäisi sormensa nopeasti pois kuullessaan tiukan käekyn ja huomattessaan kivaarin suunnattavan iteenä.
— Kyllä te sen tiedätte aivan hyvin, vastasi nuorukainen ja hymyili punikkijohdatta kiukulle. — Voitte jo alkaa tehdä tiliä elämäneen kanssa. Annan viisi minuuttia elonakaa. Mutta älkää tehkö pienintäkään epäilyttävää liikettä. Silloin käy heti huonosti.
Matti Tattari tunsu sisimmässään viimeisen hetkensä tulleen. Arasti ja pelokkaasti vilkuli hän ympärilleen. Luht kasvat olivat entistä kalpeammat ja hänen silmänsä olivat kauhusta pyöreinä. Laiha ruumis rapisi kuin haavan lehti. Nyt olivat hyvät neuvot tarpeen ja huo-

Lincoln Ford Fordson

Kesä lähestyy

Kiiruhtakaa päättämään auto-ostonne. Varastossa uusia automalleja.

Kuorma-autot varustettuna Warford lisävaihteella ovat voittamattomat.

Itä-Suomen täydellisin varaosa varasto.

Dunlop kumirenkaitten yksinmyyjä Viipurissa. — Fordson traktoreita, Fordhenkilö- ja kuorma-autoja aina varastossa.

Uudet alennetut hinnat.

AMERIKKALAINEN AUTO-TUONTI
Viipuri. Aleksanterink. 12. Puh. 510 & 1100.

Niin Suomessa kuin ympäri maailman asetetaan

ALFA-LAVAL

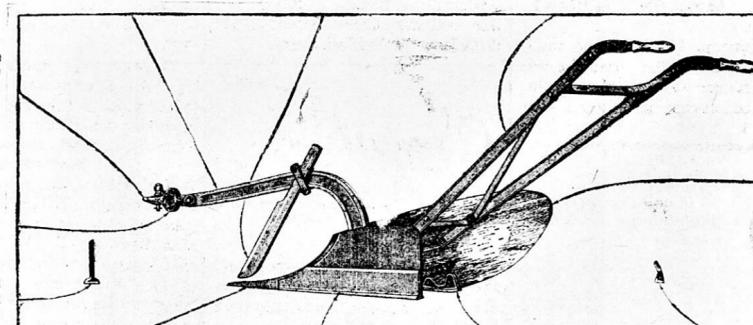
separaattori, etusijalle.

Syynä siihen on sen pitkäaikainen kestävyys, aina yhtä korkeana säilyvä puhtaaksuoristeho, sen kunnollinen rakenne sekä erikoisen hyvä laatu.

Suomalainen Osakeyhtiö Alfa-Laval, Helsinki
Edustaja: J. HULKKO, Viipuri, Karjalankatu 8, puh. 3284.

„VAKO“-AURA Käännä kotimaan pellot — kotimaisilla auroilla!

Ojas on I raudasta, korkealle kaareutuva jottei siiverinnän ja ojaksen väli tukkeutuisi. **Veitsi** on runsas mitainen lima teräksestä. **Kurjet** ovat teräksestä I-muoto, tukevat ja kyn-täjälle hyvin soveltuvat niin ettei kyn-täjä'n tar-viis kulkea rintakehä sisään painuneena.

Vetolenki ja sen pulitit ovat teräksestä heijatus. **Päiset** ovat ed- seerattu valua, uutu- n.k. ameri- kal. mallia. **Maapuolen** kuluvat pinnat ovat luja kovaa korasta (ko- kiil) valua.

Auran vanna on n.k. ame- rikkalaisen mallia, teräksestä teottu, runsasmittainen. **Maapuoli** on sitkeää valua kuluvat pinnat kovaa kar- istua (kokilli) valua n.k. ame- rikkalaisissa auroissa. **Tella** on samoin sitkeää valua keraista (kokilli) valua n.k. amerikkalaisissa auroissa. **Siipi** on paksua teräslävyä sulava- muotoisen niin että viulu helposti kää- ty-

Tiedustakaa jälleenmyyjiltä yksinomaan ajanmukaisia „VAKO“-AUROJA

PIETARIN KONEPAJA O. Y., Pietarsaari
Maamme ajanmukaisien avaratehdas, uudenaikaiset työmenetelmät takaavat „Vako“ auroille niille ominaisen siirouden ja lujuuden.

„KARJASSA ON TALON TURVA“ mutta tuo turva voi olla huono tai hyvä.

— Vain yksi tie vie korkeisiin karjaloustuoihin ja karjalouden hyvään kannattavuuteen:

Karjanomistajain on:

1. Liittyttävä maidonmyyntiosuuskuntain jäseniksi, sillä tuotteen kauppa on ennen kaikkea jär- jestettävä karjanomistajain etujen mukaisesti.
2. Liittyttävä karjantarkastusyhdistysten jäseniksi, sillä ei ruokintaa enempää kuin hoitoakaan saada muuta tietä oikealle pohjalle, eikä kannattavuuslaskelmia luotettavalle perustalle.
3. Liittyttävä, mikäli puhe on pienviljelijöistä, myös sonniosuuskuntain jäseniksi, sillä karjan- jalostusta ei ilman niitä voida saada yleiseksi.
4. Liittyttävä maidonmyyntiosuuskuntain maitotaloudellisten osuuskuntain keskusliikkeen Voin- vienti-osuusliike VALION r. l. jäseniksi
5. On kuljettava vain tätä oikeata tietä, sillä se vie siihen, että karja on talon turva niin huonoina kuin hyvinäkin päivinä.

Vahinko ei tule kello kaulassa.

Turvatakaa itsenne vahinkojen varalta vakuutuksilla.

Palo-, auto-, ja kuljetusvakuutuksia myöntää edullisesti

Vakuutusosakeyhtiö Karjala.

Sekä lainmääräimiä ja vapaaehtoisia tapaturmavakuutuksia

Tapaturmavakuutus Oy. Ilmarinen

Pääkonttorit Viipurissa. Punasenlähteenk. 4.
Puhel. 2400 ja 838.

noetkin olisi hän maksanut sievoisen summan.

— Aika on kohta kulunut umpeen, kuului samassa Pietari Kasken pilkal- linen ääni.

Seuraavassa hetkessä välähti punikki- päällikön alkerasti työskentelevissä ai- voissa norekas suunnitelma. Ikäänkuin sattumalta vilkaisi hän Pietari Kasken taakse ovelle. Hänen suussa avautui ja silmiin tuli kummeksuva ilme.

Pietari Kaski huomasi tämän. Nopeas- ti pyöritti hän ympäri katsoakseen, mikä vaara uhkasi. Tätä oli juuri Tattari odottanutkin. Nopeasti hän sieppasi pisto- tolin pöydältä, hyppäsi ketterästi syrjään ja ojensi aseensa.

— Hah-hah-ha, poikasen, oset vaihtu- vat pian tässä maailmassa, naurovi hän pilkalisesti. — Nyt on minun vuoroni. Ennenkuin Pietari Kaski ennätti mitään tehdä, painoi punikkpäällikkö liipasim- ta. Kummeasti pamahdi laukaus huonees- sa. Vihaisesti viheltäen lensi nuorukai- seen aijottu luoti Pietarin päähän ohj ja naksautti hänen takanaan hirsiseämään.

Toista kertaa ei Tattari saanut tilaa- suutta pisto- tolin laukaiseen. Nopeas- ti nosti Pietari kiväärin poskelleen ja laukaisi. Heikosti parahtaan pudotti Tattari suustaan pisto- tolin kädestään, horjui muutamia askelia ja tarttui mo- lemmin käsin päähän.

— Oih — nyt sattuii vohkasi hän ja päästi suustaan mitä kärkeimpää kirosa- noja.

Kuolevan laihat sormet puristuivat kouristuksen tapaiseen nyrrykkiin, ja hä- nen kieroisiin silmiinsä tuli villi ilme. Hetken seisoi hän väristen kuin haavaan

lehti tuijottaen synkisti eteensä. Sitten, levittäen molemmat käteensä, hän siunasi lattialle päästään läpitunkevan huodon. Kaatuneensa hän tarttui turvaa eteisen pöytäan, joka kolisten kaatui hänen pääl- lensä. Kynttilä vierähti nurin muuta- mien sikin eokin lattialla olevien paper- tien päälle, jotka pian leimahtivat tu- leen.

Äkkii kuolevan jalat ja kädet kou- kistuiivat suonenvedon tapaisesti. Hän kohosi istualleen ja mukollisilla villisti ym- pärilleen. Sitten laskeutui hän veltosti takaisin pöydälle eikä enää liikahtanut. Matti Tattarin, tuon kurjan luopion, ri- kollinen elämä oli päättynyt.

— Paha on pahan palkka, mutisi Pie- tari Kaski itseksensä, kääntäen ympäri- riensä ovelle. Voimakkaalla tempauksel- la hän sen aukaisi ja astui, huoneen- valmiina laukaisevaksi, läheeseen, min- kä kautta hän oli muutama minuutti sitten hiipinyt.

Sillähän välitti nyt suuri hämminki. Laukauksen ja huutojen herättämiä mie- hiä juoksenteli puolipukeutuneina mie- takaisin eteisen aseitaan.

Pietari Kaski ei vyyrytellyt. Nopeasti hän kiersi oven lukkoon, pisti avaimen taskuunsa ja syöksyi ulko-ovelle. Au- kaistuaan sen hän vilkaisi vielä kerran taakseen.

Silloin pamahdi laukaus. Pietari Kas- ken pistävää, polttavaa kipua. Uudesa- taan pamahdi laukaus ja viheltäen lensi luoti hänen ohitsean avomaisten oven kautta synkään yöhön. Puraisten ham- paansa yhteen hän hyppäsi ulos, aukki oven jälkeensä ja telkisti sen. Sitten

kahlasi hän talon taakse, missä hänen sukunsa olivat. Nopeasti hän hyppäsi sivakolleen ja lähti kilvaasti hiihtämään peltoaukeaman yli lähestä metsänreunaa kohti. Koko rinta tuntui olevan kuin tulessa, ja haavan kohtaa kirveli ja poltti niin kovasti, että hänen teki mieli huu- ta tuskasta. Kooten kaiken tahdonvoi- mansa hän ponnisti kuitenkin sieuk- kaasti eteenpäin. Ehdittyään metsän reu- nsaan hän vilkaisi vielä kerran taakseen ja mutisi puoliaan:

— Olen saavuttanut päämääräni . . . Olen kostanut . . .

Kului puoli tuntia, tunti.

Väsymyksestä menעהymäisillään ja ko- vasta verenvuodesta puolikavassaan Pie- tari Kaski ponnisteli upeavassa lumessa pimeään metsän läpi. Hän tunsi sisem- mässään, ettei hän kukaan kestäisi, sillä kaikkei pyöri jo hänen silmissään, ja kor- vissa euhisi kuin ampiaisparvi olisi len- nellyt hänen ympärillä.

Ehdittyään erälle kolkalleen hän py- eähtyi ja kääntyi katsomaan taakseen. Sillä suunnalla, josta hän oli juuri hiih- tänyt, kajastui taivas punaisena. Hän tiesi joutuneen hyvin, mitä se merkitsi. Punaisen majapaikka siellä paloi! Kor- kalle kohosi valtava tulipatsas. Ake- kkeilma, ja sitten kantautui Pietari Kas- ken korviin voimakas pamahdus. Kella- rissa oleva ruutivarasto oli ilmeisesti räjähtänyt.

Pietari Kasken huulille kohosi heikko hymy, joka kuitenkin pian kuoleutui ja sijan tuli hänen väsymystä ja tuskaa ilmaiseva ilme. Huokaisten kääntyi hän ympäri ja jatkoi rasittavaa hiihtoaan.

KERHO.

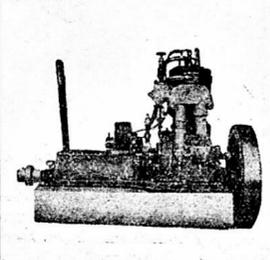
Kaikki vakavammin ajattelevat suomalaisemme ovat yksimielisiä siitä, että „KERHO“ on nostettava arvoonsa. Kaikkien hyvien ominaisuuksiensa puolesta vastaa „KERHO“ suurimmatkin vaatimukset. Se vaatii ryh- tymään entistäkin larmokkaammin työskentelemään suoma- laisen teollisuuslaitoksen puolesta, sen tukemiseksi ja nostamiseksi. Siis uinuvatkin voimat yhteistyöhön, „KERHO“-savuketta polttamaan. Te kannakselaiset, kunnia ja omatunto velvoittaa Teitä. „KERHO“-savu- keita valmistaa ainoa suomalainen tupakkatehdas

VIIPURIN TUPAKKA OY.

Indian Moottoripyörät ja Vickström'in

vene- ja maamoottorit

ovat voittaneet monet palkinnot niin koti- kuin ulkomailla.

VICKSTRÖM J:or
Viipuri, Katarinankatu 20. Puhel. 2627.

MOOTTORIEN KORJAUKSIA SUORITETAAN

Verner Söderström Oyn uusinta kirjallisuutta.

Reino Ruanheimo: Luostarin kasvatti. Sivuja 229. Hinta 25.—

Pohjois-Karjala, etenkin Pieltisen ja Pyhäselän seudut ovat saaneet suuren kansallisen ilmehtymän. Reino Ruanheimon äskettäin ilmestynyt historiallinen romaani: „Luostarin kasvatti“ on saavutus, joka on suurella holla tervetullut. Se on syvän ajattelun ja laajan historialli- sen tutkimuksen huomattava tulos. Tun- tunkin kynnä olisi ohjannut lämmän sy- dän ja terve järki ja työn ohjaajana sy- rti Karjalan rakkautta. Se on karjalaisel- le, etenkin Pohjois-Karjalaiselle sydämen kirja, se on jokaiselle isänmaan ystäväil- le sydämeen luettava karjalaisen taito- taitojen voimakas kuvaus. Se ei kiduta meitä vanhojen kuvauksien kaistellulla, se tarjoaa meille uutta, selvästä. Se kertoo meille kirkonkoston levittä- misyrityksistä Pohjois-Karjalassa 1500- luvulla. Se kertoo meille karjalaisen huomaavallisuuden Ontron pojan Jorman, luostarin kasvatin, järkyttävät elämä- vaiheet, hänen suuret sielulliset taiste- lunsat, hänen kuohuvan voimansa, hänen suuren, eisisien rauhanrakennus. Maan- tieltä löydetyn, puolipulettuneen pikkui- Jorman ja Joutsenisen saaren yksinäi- sen erakon voutilla on suuri ukonainen ja sisäinen myrsky myllertänyt.

Tämä kirja aiheuttaa karjalaisessa sy- dämässä voimakkaan heimoitunteen ylö- nousua. Hän tuntee, tämän kirjan lue- tuaan hetyneenä lankeavansa eisisien- sä tunteettomille sammakkummuille ja siunaavan heitä. Kirjassa on sivu- va, jotka ovat parhaita, mitä suomalaisessa historiallisessa kirjallisuudessa löytyy.

Teos olisi mielestämme voinut ilme- tyä kahdessa osassa. Ensimmäinen osa olisi loppunut siihen, kun Jorma on hä- vittänyt Kuhasalon luostarin ja toinen, nykyisestäään laajennettuna käsittelevä Jor- man erakkoilukko ja uuden lännestä päin saapuvan Jumalan tuloa Karjalaan.

Ken ei kirja hanki, sille eivät Kar- jalan vanhat vaiheet ole rakkaita.

Bengt Nylund: Me ja sairaus- tomme. Siv. 71. Hinta 8.—

Hugo Lahtinen: Urheilutaito. Siv. 116. Hinta 15.—

Söderblom suosittelee sitä tuomiokapitulin kirjassa, lausunon m.m.: „Tämän kirjan on kirjoittanut eräs kovia kokenut risti- velti, joka yli 20 vuotta on sairastuote- seen kytkettyä. Kirjan lähin tarkoitus on tehdä omat kokemuksensa hedelmäs- tuottaviksi toisille sairaille. — — — Mut- ta kirja on sellainen, että meidän tervei- denkin on tarpeen lukea se. Se on ver- raiton aipu papelle samoin kuin kaikille terveille, heidän yrittäessään olla avuksi sairaille.“

Tekijä sairastui nuorena koulupoikana lonkatuberkuloosiin ja on saanut kestää monet vaikeat taudit ja leikkaukset. Vii- meiset yli 20 vuotta on hän ollut aivan vuoteenmoina ja makaa nyt kipsivutee- seen kytkettynä selkärantatuberkuloosiin vuoksi. Mutta sairastuoteellaan hän suoritti ylioppilastutkinnon ja sitten laki- tieteen kandidaattitutkinnon ja asintsee- eläntönsä nykyisin kirjallisuudella työllä. Niitä tunteita, joita tuntee tätä kirjaa lu- kussa, on vain harva ennen tuntenut. Uuden maailman, kärsivien maailman se avaa hänen silmiensä eteen. Se opettaa häntä itseään kärsimään ja kostamaan. Se on harvinaisen syvien tunteitten kir- ja.

Aleksi Lehtonen: Uskon jalo taistelu. Siv. 184. Hinta 20.—

Tohtori Lehtonen on yksi meidän kaik- kein „sivistyneimpiä“ saarnaajillemme. Hänen esityksensä on sisältä egyptym- tä. Hän tahoo johtaa kuulijansa pyhään kirkkauten. Antaa hänelle elävästä elä- mää. Luokissa kirja tuntee odavasti ettei seurustelee minkään onton, tavallisen saarnamiehen kanssa, vaan lukijan sydämeen puhuu syvästi sivistyneet, luja- la uskonkallolla selvoa opettaja, ystä- vä . . . Sitä ei ukkonen priesse, siinä usko lempeänä, hienona kevätsateena ste- luun painuu.

Kirja on kaunis pääsisäläjä kristilli- sille sydämille.

Henkivakuutusyhtiö Tarmo.

Yhtiökokoukselle jätetystä vuo- sikertomuksesta käy ilmi m.m. seuraavaa: Yhtiön toiminta on alusta alkaen osoittanut voima- kasta nousua. Viime vuonna myösi yhtiö vakuutuksia jo 52 milj. mk:n arvosta, joka osoittaa 80 prosentin lisaystä edelliseen vuoteen verraten.

Kuten tunnettu, on yhtiö 20- vuotensa aikana kahdesti alen- tantu vakuutusmaksunsa; ensi kerran syksyllä 1925 ja toisen ker- ran vuoden 1926 alussa. Vakuu- tuskasualennukset eivät ole koskeneet vain uusia vastedes päätettäviä vakuutuksia, vaan on ne ulotettu myös vanhoja vakuutuksia koskeviksi. Vii- me vuoden aikana on yhtiö tuten vanhoille va- kuutetuilleen vakuutusmaksun alennuksina palauttanut yhteensä k-konaista 90,349 markkaa. Tä- tä huolimatta voi yhtiö osoittaa 3:nnettiliivutensa rahallise- na tu- loksena kauniin ylijäämää, joka tarpeellisten sijoitusten, poistojen ja varustusten jälkeen tekee Smk. 115,540:39. Siitä siirretään Smk. 55,540:39 vakuutusentottajien ra- hastoihin näille vastaisesti jaet- tavaksi. Osakkeenomistajille pää- tettiin jakaa 6 % osakepääomas- ta ja alotetaan voiton jako 1 pna toukokuuta yhtiön pääkonttorin kautta.

Yhtiön tulot nousivat viime vuonna Smk:aan 2,992,426:21, vas- taten edellisessä vuotena Smk. 1,926,963:67. Ylijäämä päättyy Smk. 3,494,123:08, vastaten Smk. 2,492,219:65 edellisessä vuonna. Edelleen selviää vuosikertomuk- sesta, että yhtiön vakuutusmaksu- vuoden päättyessä käsitti 5,294 vakuutusta Smk:n 102,143,565:05 määrällä. Täten on yhtiö kol- mannen tilivuotensa päättyessä givuttanut vakuutusmaksunsaan ensimäisen 100 milj. mk.

Yhtiökokous totei, että yhtiön asioita on hoidettu hyvin ja va- kuutettujen etua silmälläpitäen, joten yksimielisesti myönnettiin vastuuvapaus toimitusjohtajalle, ohtokunnalle ja hallintoneuvos- tolle.

Kun hän puolen tuntia kuluttua sai Aho- lan näkyviin, oli hän jo niin väsynyt että horjotti joka ryönnöllä. Toin tuskin pääsi hän pihaan ja sai irroittaneeksi sukset jalostaan. Kompastellen hän rien- si tuvan ovelle, mutta voimat eivät riit- täneet perille asti. Hiljaa voikaisten hän kaatui portaillo.

Hänestä tuntui elämä nyt helpolta. Ei enää koskenut rintaaan eikä väsy- mystäkään tuntenut. Mutta mitä tämä oli? Eikö joku soisonut hänen edessään? Hyvä Jumala, seohan oli Marjatta!

— Marjatta, sopersi nuorukainen tus- kin kuuluvalla äänellä ja ojensi käte- si sulkeakseen mieltittynsä sylinsä. Mut- ta silloin kuva hävisi. Nuorukaisen o- jennetut kädet laskeutuivat ja pää painui veltosti rintaa vasten. Tuntui kuin hän kohoaisi maasta ja liitelisi korkeu- siin — äärettömyyksiin —.

Y. K.

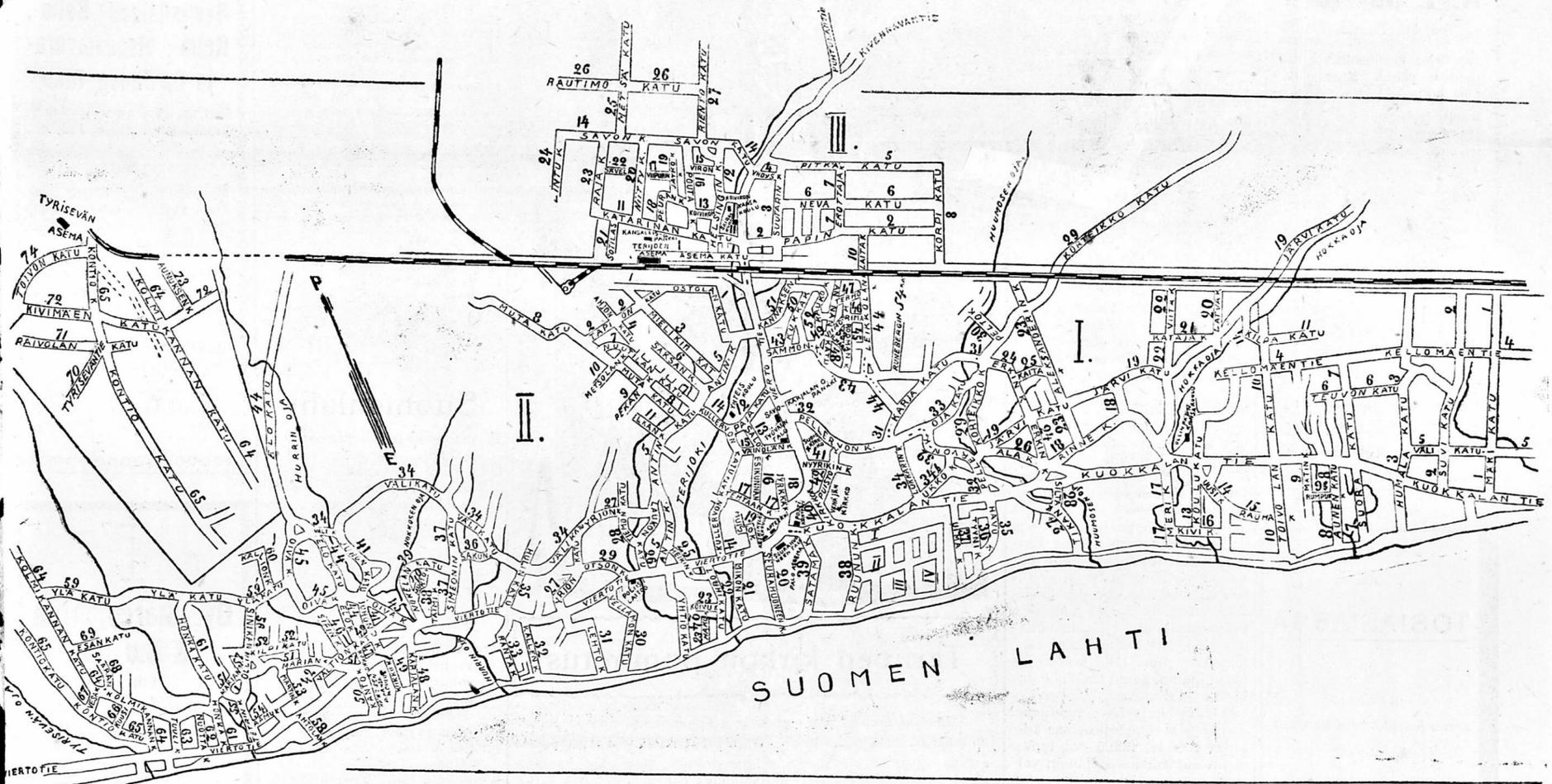
Terijoen Kansalaisopiston toi- mesta pitää latvialainen prof. A. Presas keskikylän kansakuu- lulla ensi sunnuntaina, tk. 24 p:nä klo 5 ip. mielenkiintoisen esitelmän M. A. Castrenista. Kaikki tervetulleita.

E. Eerikäisen höyrystys

Kivennavan kirkolla.

Ostaa tukkia ja tukkimetsiä ja myy sahattua puutavaraa

Terijoen vapauttaminen vuonna 1918

Terijoen vapauttaja.

Terijoen Suojeluskunnan varhaisimmista vaiheista.

Maamme vapauden saavuttamisessa on suojeluskunnilla ollut hyvin huomattava osa. Saadaksemme tietää Terijoen suhtautumisesta ennen vapaussotaa ilmenneeseen suojeluskuntaliikkeeseen, olemme kääntyneet erään näitä asioita tarkasti tutuneen henkilön puoleen.

— Oliko Terijoella vireillä minkäänlaista suojeluskunnan perustamis-ajatusta ennen vapaussotaa?

— Oli kyllä v. 1917.

— Voitteko ehkä kertoa siitä vähän?

— Voin kyllä, sillä minua ajateltiin tuon homman johtajaksi. En nyt enään muista päivää, mutta se oli syksyllä, kun minua pyydettiin neuvotteluihin. Noudatin pyyntöä, saapuvilla oli noin 10 nuorukaista, suurin osa porvarillisia, mutta sosialistejakin oli joukossa. Saapuvilla oli eräs nuorukainen Viipurista, joka käytti ensimmäisen puheenvuoron, selostaen silloista valtiollista tilannetta. Hän huomautti Saksan suurista voitoista ja vakuutti saksalaisten pian nousevan maihin Suomessa. Mikä olisi silloin meidän kohtalomme? Venäläiset peräytyessään tulisivat tekemään täydellisen hävitystyön. Tämä todellisuus silmien edessä emme saa olla toimetomia. Meidän on joka paikkakunnalla saatava syntymään suojeluskunta, vaikkapa vaan aluksi yksi ryhmä. Hän se-

losteli ryhmien harjoittamistapojaa, miten aseet on hankittava ja miten vaaran tullen on toimitettava. En voi kieltää sitä, etteikö ehdotus herättänyt lämmintä vastakaikua. Toiminnan tarpeellisuus todettiin. Ja omituista, saapuvilla olleet sosialistiset aiheet kaikkein hanakammin asiaa kannattivat.

Kokous päätti aloittaa toiminnan ja minua ehdotettiin asian järjestäjäksi ja johtajaksi paikkakunnalla. Olin suurella mielenkiinnolla, vaikkakin ääneti, seurannut kokouksen kulkua. Hyväksyin kyllä homman, mutta olin huomaavinani siinä arveluttavien puolia. Työväestön mieliala oli jo hermostunut, koulunnon ensioireet tuntuivat jo sen povessa. Osassa oli kyllä vallalla käsitys: irti venäläisistä, mutta toinen osa jo haltioituneena siskoili ja veljeili. Yhteistoimintaan venäläisiä vastaan sosialistien kanssa ei mielestäni ollut todellisuuspohjalle rakentuvia mahdollisuuksia. Yhteistoiminta voi olla vaarallistakin. Mukana olleet sosialistit olisivat varillisin lukeutuvia oli hommassa mukana. Ja sosialistien joukossa uskoin — ikävä kyllä — on sellaisia, jotka kallistuttuaan yhteistoimintaan venäläisten kanssa, olisivat voineet poimia ne porvarilliset aiheet, joilla oli aseita. Olisihan ollut helppo selittää, että nuo järjestöt olivat perustetut työväestöä vastaan — ja niinhän sittemmin selitettiin — ja seurauksen hyvin ymmärtää.

Kieltäen näin tehtävästä. Seuraus oli, että asia raukesi. Vakuutin, että toimintaan täälläkin ryhdytään, kun todellisia edellytyksiä on olemassa.

Kun sosialistiset aiheet olivat poistuneet kokouksesta, selitin avoimesti mielipiteeni. Huomautin, että näitä suojeluskuntia tarvitaan, ei ainoastaan kotiemme suojelemiseen, vaan venäläisten lopulliseen karkoittamiseen maastamme. Mutta täällä tuskin saadaan syntymään niin lujaa suojeluskuntaa, että sillä olisi vastaavaa merkitystä. Niinä aikoina ei todellakaan rohkeus ja jyrkkyys olleet tämän paikkakunnan yleisempiä ominaisuuksia. Inosta ja Pietarista voidaan tuoda suuria laumoja venäläisiä. Muutama mies, hyvinkin asestettu ja harjaantunut, ei merkitse paljoa sellaista ihmismas- sa vastaan. Mutta valveilla

Eversti Ausfeldin taistelumääräys Terijoen valloittamisesta.

Taistelumääräys oli seuraava:

Majuri Stahel oikealla siivellä hyökkää joukkoineen Raivolaan ja ottaa sen. Majuri Elfengren I:n pataljoonan kanssa jalkaväestä sekä I:n eskadroonan kanssa Karjalan Ratsuväen Rykmentistä ottaa Terijoen ja ajaa vihollista takaa. Majuri v. Bonsdorff ottaa joukoillaan Kuokkalan ja Ollilan sekä varmentaa rajan. Luutnantti Webegin kenttälennälin osastonsa avulla tulee pitää yhteyttä eri joukko-osastojen sekä eversti Ausfeldin esikunnan kanssa.

meidän täytyy olla, aseistua ja harjaantua, ehkä mekin jossain muodossa voimme tehdä jotain isännän vapauden hyväksi.

Asia jäi tähän. Jo marraskuussa huomasin, että olin ollut oikeassa. Paikkakunnalle oli perustettu punakaarti ja sen innoikkaimpia aineksia olivat juuri ne sosialistiset ainekset, jotka olivat neuvottelussamme mukana.

Mutta suojeluskunta-asia ei sammunut. Asiaa keskusteltiin ja suunnitelmia tehtiin. Kuvannöörin kiertokirjeen johdosta oli kuntakokouksessa esillä kysymys kunnallisen suojeluskunnan perustamisesta, mutta se raukesi, »siisinhän olisi haaskattu kunnan varoja», selitti Virkin Mikko ja ukot katsoa nallittivat häneen ja sanoivat »Virkin kanna- tettaa».

Näin kertoi meille haastateltavamme, mutta siirtykäämme nyt asiasta eteenpäin kuvaamalla silloisia oloja muista lähteistä saamiemme tietojen mukaan.

Marraskuun mellakat Terijoella.

Marraskuun mellakat Terijoella eivät herättäneet erikoisempaa huomiota. Punakaarti tein aseitaan kalisteli ja astua tömistellen koetti maakuoren vahvuutta. Mutta meidän onkin tunnettava ilmielmin se tosiasia, että työväen vanhimmat johtomiehet pysyvät siitä jorkeenkin erillään, vanhemmat punakaartilaisetkin olivat siivoa väkeä. Ilmiäntöjä kyllä tehtiin ja niistä

oli seurauksena m.m. Esu Mustosen murha.

Kenraali Kaljunen saapuu Terijoelle.

Tammikuun 23 p:nä ilmoitettiin Viipurista, että punakaartilaisena on lähtenyt puhdistusta toimeenpanemaan Terijoelle. Johtajana oli Raudun retken kuuluisa Kaljunen. Mutta juna jatkoikin matkaansa Pietariin, jättäen 6 punakaartilaisesta asemalle. Seuraavana aamuna levisi huhu, että juna oli saapunut Pietarista ja asemalla oli tapahtunut murha. Kiirehditettiin asemalle. Aseman alikäytävällä oli jo punakaartilaispatruilli. Asemasali vilisi punakaartilaisista. Kuulua a-aiden kalinaa ja uhkauksia.

Eräs henkilö kertoo tästä meil- le seuraavasti: »Pyysin tavata päällikköä. Kohta saapuu luok- sein kookas, tummaverinen mies, päällä mustapäällysnuttu ja musta villihaattu päällä. On kiihtynyt, silmät välähtelevät, ja käsi heiluttaa hermostuneesti maueria. Päällikkö myöntyy kes- kusteluun, kommentaa kaksi esi- kuntamiestänsä mukaansa ja pyytää tulemaan asemapäällikön konttoriin. Siellä kysyn, ovatko he tulleet tänne ryöstämään? »Emmehän me mitään rosvoja ole», arähtää Kaljunen. Hän ker- too, että he olivat vaan käynnillä Pietarissa, mutta heidän matkansa asetettiin, kun pommi oli asetettu radalle Tyrisevän luona. Pommin asettajat olivat he am- puneet. (Voimme mainita, että

nämä ensimmäiset uhrit olivat rautatievirkamiehet L. Nieman ja Yrjö Laitinen. Ammuttaessa oli Laitinen sanonut: »Ampukaa vaan, ette te kauan ammu»). Kaljunen lupasi, että ettei täällä ilkeävaltaisuuksia ja murhia tapahtuisi.

Samana päivänä kokoontui eräitä henkilöitä neuvottelemaan. Aseellista vastarintaakin ehdotettiin. Päätöksiä ei voitu tehdä, vaan päätettiin seuraavana päivänä kookontua uudelleen.

Punakaartilaisjoukkoja tuli yhä lisää. Kämärän taistelusta saatiin hämääriä tietoja. Eräs huhu kertoi, että Raudusta on tulossa 500 valkokaartilaisista Terijokea puhdistamaan.

Illalla neuvoteltiin. Hyvin harvat kutsutuista saapuivat. Katsottiin parhaaksi koettaa siirtä valkoisten puolelle. »Raudusa tavataan», oli jäähyväissana.

Punaiset päivät alkavat Terijoella.

Nyt alkaa kärsimysten pitkä ajanjakso Terijoella. Kerromme tässä näistä kauheimmista päivästä, mitä Terijoki lienee koskaan elänyt.

Tammikuun 26 p:nä ampuu Kaljunen sähköttäjä Lampisen, 31 p:nä ylioppilas E. Mustonen joutui saman kohtalon alaiseksi. Eräs tuntematon nuorukainen ammuttiin 1 p:nä helmikuuta sen johdosta, että hän saapui Valkeasaaresta ja Levashovan ja Pargalan väliltä olivat telefontilangat katkenneet. Todistuksena poikaa vastaan oli se, että hänellä oli määrät jalkineet, kun saapui Terijoelle. Rautatievirkamiehiä vangittiin, kuljetettiin lumitöihin, naispuoliset taas saivat kuoria perunoita. Rautatievaunussa, tietysti kylmässä, pidettiin Rajajoen tullimiehiä yökauti. Kylän arvovaltaisimmat henkilöt, kuten kauppiat J. Kruus, J. Seppänen, talonomistaja A. Hämäläinen, rehtori M. Salokas y.m. vangittiin ja saivat vapautensa vasta kun olivat suorittaneet huomattavat sakot. Terijoen poliisimestari G. Ahlblad murhattiin mitä raamimalla tavalla Ahjärvellä. Terijoella ammuttiin vielä: Saloheimo, Ivaska, Mannonen, Nyberg, Louhelainen, Anlis, Munne ja Virolainen, sekä eräs tuntematon. Opettaja Untolahti vietiin asemalle ammuttavaksi, mutta pelastui kun kaikki kansakoululapset riensi-

Aimoa terijokelainen jääkäri.

vät anomaan pelastusta opettajalleen. Kauppoja ryöstettiin. Ase- matalo oli heillä päämajana ja he järjestivät täydellisen sikolaitin. Matkustajilta riistettiin rahat ja kalleudet. Kataluus meni niin pitkälle, että he vaativat murhaamiensa henkilöiden ruumeista lunnaita niiden omaisilta. Tällaisilta riistettiin hevosia ja heiniä. Osuusliikettä kynittiin tuntuvin, sen johtaja Ikonen läksi »viljanostoon» Venäjälle ja vei mukanaan osuusliikkeen rahoja Smk. 389.500.— ja Rpl. 35.620.—. Kaikkia heidän kom- nantekojaan on tässä mahdoton luetella. Ihmiset saivat elää mitä suurimman kauhun vallassa. Eihän kenenkään henki ollut turvassa. Ja jos hävitään, uhattiin jok'ikinen porvari hävittävä.

Punaisten hurttien elämä.

Valta nousi päälliköille nopeasti päähän ja raakuus heku- moiksi. »Kenraali» Kaljunen mat- ki Napoleonina, oli puettuna vä- listä kenraalin pukuun, välistä taas jonkin eriskummalliseen koristelupukuun. Hän piti hovia ja omasi useita hovineitoja. Hän oli urho viattomia ampumaan, julkisia rintamataistelua hän karttoi. Eihän siellä ollut hovineitoja. Aina hän kantoi pans- saria. Toiset »komisaarit» koetti- vat matkia ylempäänsä. Ajei- iivat ylimääräisillä junilla ja ko- ettivat pelata »herra». Tietysti pidettiin tanssiaisia ja »voiton- juhlia». Paikkakunnan järkevät työmiehet surullisin mielin pud- distivat päätänsä tälle humpu- kille. Pohjamuta ihmisissä oli roussut pinnalle.

Jatkoa 7:nellä sivulla.

Savo-Karjalan Osake-Pankki

Terijoen konttori

Avoinna klo 10—2.

Maksaa korkoa:

7 1/2 %

7 %

5 1/2 %

12 kuukauden talletuksista | 6 kuukauden talletuksista | juoksevilla tilillä

Pääomatilillä ja karttuvalla talletustilillä liitetään korko neljästi vuodessa pääomaan.

Vuokrataan säilytyslokeroita.

SERGEJEFFIN TILAUS

savukkeiden hyvä maine

perustuu hyvään tupakkaan.

Orjuutettu

on vapaakin kansa, jonka rahatalous on heikko. Käyt- tämällä näitä merkkejä edis- tymme aimo askelin talou- dellista riippumattomuutta kohti.

Oy. Margariinitehdas Karjala Ab. Viipuri, puhelimet 1517, 2206, 1378.

Rauta-, Väri- ja Rakennusaineiden kauppa
A. I. Schahoff.

Terijoki. Puhelin 37.
suosittelee monipuolisesta varastosta päivän alhaisimpiin hintoihin:
Rautaa ja terästä
Rautatavaraa
Rakennustarpeita
Työkaluja y. m.
Värejä
Öljyjä
Lakkoja
Tapetteja
y. m. maalaustarpeita
Alumini
Emalji
Kupari astioita
Porsliini
Lasi
y. m. taloustavaraa
Huonekaluja, sänkyjä, patjoja, peilejä y. m. y. m.
Pyyttäkää tarjouksia!

Terijoen Merikylpylä.

Kun me näinä päivinä ajattelemme Terijoen vapautumista valtiollisesta sorrosta ja siunaamme niitä, jotka ovat vapautumisen aiheuttaneet, on meidän myöskin muistettava niitä tekijöitä, jotka ovat tehneet työtä Terijoen vapauttamiseksi taloudellisesta ahdingkotiastaan ja annettava niille tunnustus.

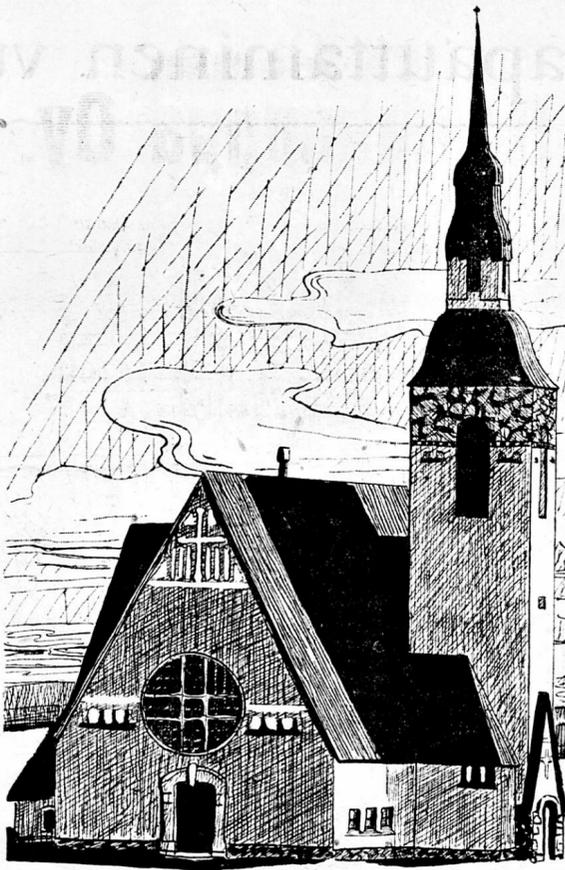
Huomattavin näistä tekijöistä on epäilemättä Terijoen Merikylpylä.

Se lienee ainoa kylpylä meidän maassamme ja ehkä muualkin, joka on perustettu puhtaasti aatteellisia tarkoituksia paivelemaan. Kukaan ei ole merkinnyt siihen osakkeita yksityisen voitonhimon toivossa. Sen ova' luoneet ja sitä kannaltaneet henkilöt, joiden uhrausten ja toiminnan tarkoituksena on yksinomaan Kannaksen sivistyksellisen ja taloudellisen tilan kohottaminen. Näitä henkilöitä elähtää ja innostaa ajatus, että henkisesti ja taloudellisesti terve Kannas on lujin puolustusmuuri idän viimoja vastaan. Siksi juuri Terijoen Merikylpylä voi luottamuksellisesti kääntyä muun Suomen puoleen, kutsuen kaikkia Kannaksen nousua kannattavia kansalaisia tänne kesänsä viettämään. Se on tietoinen siitä, että se terveyshoidollisesti voi tyydyttää suuriakin vaatimuksia, se on täysin tietoinen siitä, että Suomenlahti rantoineen juuri tällä kohtaa on maan ihamin. Seutu täyttää kaikki ne vaatimukset, joita nykyaikaiselta kylpylältä vaaditaan. Täällä saa elämäniloa, saa hiljaista rauhaa, täällä voi tuntea miten voimakkaasti elämän valtimo sykkiä, täällä voi myöskin tuntea, miten äänetön luonto kylvää ihmislleluun virkistäviä tunteita.

Mutta sittenkin, jalolla tarkoituserällä se vetää vieläkin enemmän. Se on kesäinen koti Terijoen, jonne itselleen virkistystä hakemaan saapuneet suomalaiset sydämet voivat virkistää koko Kannasta. Se vetoaa suomalaisiin sydämiin.

Tervetuloa Terijoen Merikylpylään ensikesäksi!

Suomi on ymmärtänyt tämän laitoksen suuren merkityksen kansallisessa suhteessa. Se on myöskin jo lukuisista esimerkeistä tullut toteamaan sen tosiasian, että terveydenhoidon kan-

Terijoen kirkon pommitus

Tihutöitä tekivät punaiset koko valtakautensa ajan, entistä tärkeämmillä tihutöillä he sen tahtoivat päättää. Valtakautensa aikana olivat he kirkkomaasta kaatuneitten punaisten hautausmaahan laittaneet, pitäneet näillä haudoilla uskontoa ja oikeutta häpäiseviä paloupeita. Lähtiessään he aikoivat maahan murskata Terijoen kirkon.

He olivat asettaneet junaan, jolla he lähtivät pakenemaan Pietariin, tykin, ja ennen sen lähtemistä piti heidän pommittaa murskaksi Herran temppelin. Itse Kaljunen kuului asettaneen tähtäimen, niin että sen varmasti piti sauttua. Mutta lähtö tuli hyvin kiireinen. Ja tässä kiireessä onnistui erään henkilön muuttua tähtäin. Pommitus alettiin, mutta kuulat lensivät ohitse. Ja niin säilyi Terijoen kirkko.

Sam. Sihvo

IN MEMORIAM.
On ihmisiä, joille Luoja kunninlahjaksi on sydämeen lahjoittanut kanteleen. Sitä kuuntelee lahjan saanut, sen soittoa seuraa, sen väröilyä yksin hän ymmärtää. Hänelle on vierasta maailma tuomiolineen ja tunnottomuksineen. Hänellä on oma maailmansa, oma sisäinen ilmapiirinsä. Hän erehtyy ja kärsii, hän tuntee heikkisen onnen valkovuokot, hän orjantappurakkaan pistot.
Sinä olit sydämesi sävelen lapsi. Herkkä ja hyvätahtoinen, auttava ja avoymäinen. Maailman kiitos tai tuomio oli sinulle samaa. Sinä et tuominut, annoit toisten tuomita. Sinä et koskaan kotään syyttänyt, sinä annoit niiden syyttä, jotka ovat nultteettomia, kaikkia syyttä vailla olevia. Sinä olit mies, olit ihminen.
Uinu rauhassa sävelten lapsi, soitujen rakastaja. Syytety on helpompi astua Korkeimman eteen kuin syyttäjän. Kainiille ja hyvälle hehkuu sydämessä on nyt siellä, missä ikuinen kauneus ja ikuinen hyvyys vallitsee. Korkeimman rauha viileänä onnen tunteena sun oisalesi painukoon.
Isänmaa ja kannel, sinä olivat elämäsi johtotähdet. Isänmaan syli olkoon nyt lempeä sulle, kannel ikuisen rauhan pyhä virtä sulle soitinkoon.
Ystävää.

Suomenlahti

Päivin auringon hopeamanttelia kannat, öisin kuun kultakukkien poveesi pudota annat, on kanteloillaan julistaneet laulumiekat: maan ihanimmat sull'on rantahiekat, kun sinut näkee, tuntee sielussaan, oot yksi aarre armaan Suomenmaan!

Tuulten uinussa hurmaa povet rauha meitä, oot yoman majesteetti kun kuljet myrskyn teitä, sun avaruudes eessä rinnan pikkupyyteet haipuu, sun lumokkyses valtaan ihmismieli taipuu, ja niinkuin lapsi, katsoin äitiään sun eessä nöyrästi me paljastamme päin.

Katri Orjatsaari.

nalla tämä laitos on mitä huomioonotettavin. Siksi kylpyvierasten luku vuosivuodelta on aina kasvanut. Siksi sitä valtiovaltakin on kunnioitettavassa määrässä tukenut.

Liikkukoon täällä taas ensikesänakin runsaat kesävierajoukot. Ja varmasti ne liikkuvatkin. Sillä sinne, missä luonto ja elämä ovat sulaneet yhteen — kuten J. H. Erkkö-vainaja tästä seudusta sanoi — sinne rientänevät kaikki ne, jotka haluavat virkistystä ja terveentyä.

E. J. Miettis

Sveitsiläinen Kello-, Kulta-, Hopeatavara- ja Op'illinen liike

Terijoki, Viertotien ja Antinkadun kulmauksessa. Puh. 83.

Myy tukuttain ja vähittäin jalokivi-, kulta- ja hopeateoksia. Kelloja ja perä, Uusihoepa sekä Doubleteoksia.

Huom! Radiokoneita, kide- ja lamppuvastaanottajia sekä niiden osia tukuttain ja vähittäin.

LÖWE-radiokoneiden yksinmyyjä Terijoen.

Kello-, kulta- ja hopeasepäntöyt tehdään huolellisesti ja halvalla.

Oy. Starckjohann & Co Ab.

Viipuri.

PÄÄLIKE: Katariinank. 9
SIVULIIKE: Punasilähtentorin ja Repolankadun kulma

Itä-Suomen Vanhin ja suurin liike alallaan.

Vähittäin. Tukuttain.

Rautaosasto:

Rautatavaroita, Rautaa ja metalleja kaikissa muodoissa Työkaluja, Rakennustarpeita y. m.

Talousoasto:

Kaikenlaisia taloustarpeita ja esineitä, Porsliineja, Fajansseja, Laseja, Kristalleja y. m.

Terijoella murhattuja ja rintamalla kaatuneita kannakselaisia.

Raut. virkamies L. Nieman. Murhattu Terijoen.

Insinööri K. J. Puusalo. Kuoli saamistaan haavoista Sortavalassa.

Liikemies V. Ivaska. Murhattu Terijoen.

Ylioppilas Esu Mustonen. Maanvilj. Aleks Holttinen. Kaatui Ahvolassa.

Kansak. op. Emil Louhelainen. Murh. Terijoen.

Raut. virkam. Paavo Uljas Raut. Venviläinen, Kaatui Kantsaarella.

Raut. virkam. Toivo E. Ny-Talol. poika Antti Munne. Murhattu Terijoen.

Raut. virkamies Arvi Lampinen. Murh. Terijoen.

Raut. virkam. Allan Vilho Leivo. Kaatui Kavantsaarella.

Liikemies J. Inkinen. Kaatui Raudnssa.

Yliopp. Arvo Mannonen. Murhattu Terijoen.

Raut. virkam. Viktor Simola. Kaatui Raudun taisteluissa.

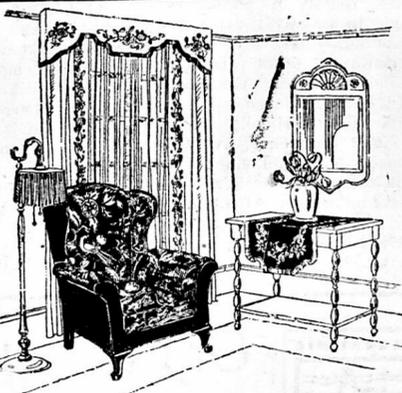

Kapt. Gunnar Ahlbland. Murhattu Terijoen.

Raut. virkamies Arvi Lampinen. Murh. Terijoen.

Mielipahalla on meidän mainittava, ettemme onnistuneet saamaan kuvia kaikista uhreista, jotka punainen härmuvalta Kannakselta vaati.

Nähdessänne aistikkaasti kalustetun kodin

tunnette Te hyvin ymmärrettävää mieltymystä. Järjestäkää sellainen itsellennekin. Sopivasti suunnitellen se ei tuota mitään voittamattomia vaikeuksia. Tulkaa neuvottelemaan ja katsomaan mitä mahdollisuuksia varastomme tarjoaa.

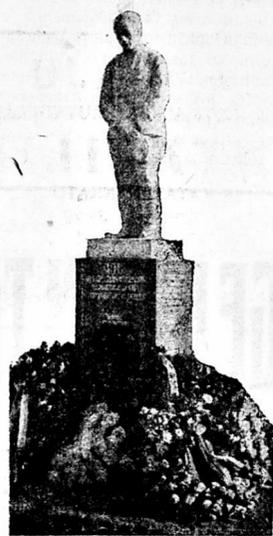
Huonekaluliike - Mikko Nupponen

Viskaalinkatu 6 - Puhelin 28 75

Edustajat:

Käkisalmissa Hra J. Tihveräinen

Sortavalassa Hra A. O. Turpeinen

Terijoen sankaripatsas

TERIJOEN HIIVA JA OLUT-TEHDAS.

Uutuudet
Kevät-
saapuneet
Terijoen edullisin ostopaikka hintojen halpuuden vuoksi on
T:mi
H. KAASINEN
Kenkä- ja Kalossi-
kauppa, Puh. 105

Valmiita naisten leninkejä
rungsas valikoima.
Tilauksia otetaan vastaan.
Hinnat kohtuulliset.
Kaikenlaisia Miesten ja Naisten kankaita
suuri valikoima.
Kannaksen Kangaskauppa.
N. Fagerholm
Terijoki, puh. 95.

Muita vapaussodan muistoja Kannakselta.

Punaisten rintamavarustuksia Raudun asemalla.

Ei voi ihmisen silmien eteen avautua surullisempaa kuvaa kuin minkä Raudun asema tarjosi heti valloituksen jälkeen. Kaameat väristykset käyvät läpi ruumiin kun sitä muistelee. Venäläiset tulivat Raudun asemalle 23 p:nä helmikuuta ja heihin liittyivät Raudun punaiset, rautatie työläiset y.m. perheineen. Huhtikuun 5 p:nä valloittivat valkoiset joukot Raudun aseman. Siis punaiset pitivät Raudun asemaa hallussaan kaikkiaan 41 päivää. Mutta minkälaisia päiviä olivat nämä 41 päivää? Kuinka paljon saastaa ja surkeutta ne sisälsivät. Sen tuntee ainoastaan se, joka on nähnyt Raudun aseman sen valtauksen jälkeen. Koko asema-alueen täytti kamala löyhkä. Kaatuneita ja kaatuneiden ruumiinosia kaikkialla. Keivän aurinko oli saanut ne mätänemistilaan. Käymälöinä oli käytetty rautatievaunuja ja kun niiden alustoja ei liene kertaakaan puhdistettu, ymmärtää hyvin, mikä tästä oli seurauksena. Menemme asemahuoneustoon. Mikä kaamea näky —. Tuntuu kuin kuormittain olisi kaikenlaista roskaa vedetty huoneisiin. Sieltä roskakasasta pisti esiin mustunut käsi tai jalka. Eräs naissoituri lepää erällä roskakasalla tukka hajallaan, rinta kuulan lävistämänä. Menemme vaunuihin. Nämä toisenluokan vaunut ovat olleet asuintoina. Ne on koetettu tehdä turvallisiksi sient, että sisäpuolelle on seinien vasten ladottu tiiliverhejä. Täydellisiltä rosvoiluilta nämä näytti-

Taloustavaroita,
Tapettia,
Pinkopahvia,
Väriaineita,
Työkaluja,
Rautaa,
Mustaa- ja Galv. peltiä,
Uunitarpeita y- m.
Rakennusaineita,
myy kohtuullisiin hintoihin
Kannaksen Osuusliike r. l.
Terijoki. Puhelin 144 ja 140.

— 60-vuotta täytti t.k. 19 p:nä maanviljelijä Elias Nurmi Vammeloella.
Nurmi on ollut oman onnensa seppä, kuten sanotaan. Jo pienestä poikana lähti hän kotoaan Luumäeltä, päätyen aluksi paimenpojaksi Inkerinmaalle. Täältä hänet löysi kansakoulujenkastaja Masalin, joka, huomaten pojassa jotain piilevän, vei hänet mukanaan Kymiin pitämään saamaan oppia. Tarkoituksena oli saada nuorukainen seminaariin, mutta kun oma halu veti liikealalle, joutui hän Virolahdelle aluksi metsätöihin, kohoten työnjohtajaksi ja sittemmin jo sahan isännöitsijäksi. Hevosiin aina mieltynyt joutui hän hevospaikkoihin ansaiten hyvin. Nytkin on hän vakavarainen tilanomistaja ja myllynomistaja Vammeloella. Luonteeltaan herttaisena ja aina ystävällisenä on hän saavuttanut laajan ystävä- ja tuttaverkoston.

Merkkipäivänään oli hänellä ilo nähdä monta hyvää ystävää luonaan toivottamassa hänelle jatkuvaa menestystä.
Viipurin läänin maaherra on t.k. 13 p:nä antamallaan päätöksellä, nojautuen toukokuun 21 päivänä 1926 annetun asetuksen 42 §:ään määrännyt m.m. että toistaiseksi kielletään t.k. 17 p:stä alkaen raskaimmilla kuin 1600 kiloa kuormineen painavilla moottoriajoneuvoilla kulku seuraavilla maantiesillä: Kämärän asema—Kämärän kylä, Perkjärven asema—Muolaan tienhaara; Raivola—Kivemäki, Kanneljärven asema—Hötsölän kylä.

vät. Lattioilla likaisia räpsyjä, ruuantähteitä y.m. Tuolla näet roskaläjässä silkkikangas pakan, tuolla taas uuden naisten lakerikengän j.n.e.p. Röykkiöittäin tyhjiä sardinipurkkeja vaunujen nurkissa.
Siirrymme sairaalaan, jossa pietarilaiset ilotytöt toimivat sairaanhoitajattarina. Sama saastaisuus sielläkin. Kyllä se on todellakin ollut »sairaanhoitoa». Sairala on ollut täydellinen ruttopesä, sen näkee lattialla viruvista, mustuneista ruumeista. Mutta erällä pöydällä näemme sentään ihomaaleja, puuderejä, bajúvesiä y. m. toalettitarpeita, joilla nämä pietarilaiset ilotytöt ovat itseään »peitelleet». Siirrymme lopuksi varsinaisiin asuinrakennuksiin. Kuinka on voinut suomalainen työmies asua tällaisissa navetoissa rymäläisten elukkojen kanssa? Siihen ei voi vastausta antaa. Kuinka on suomalainen luonne voinut näin alennua? Ihmeellistä!
Tänne olisi halunnut silloin kulettua jokainen veljeilleen suomalaisen miehen ja sanoi: kas, tuollaisten saastaisien olentojen kanssa te olette veljeilleet. Sinne olisi halunnut kuljettaa monen suomalaisen naisen ja sanoi: kas, tuollaisten elukkoille te olette naislemmempine uhranneet. Sydän tahtoi pysähtyä sykkimästä tätä kaikkea katsellessa.
Kun palasi pois tältä Raudun asema-alueelta, pääsi helpotuksen huokaus. Kiitti Jumalaa, joka meidät vapautti tuollaisesta persatelalaumasta.

Itä-Suomen Rautakauppa Oy.
VIIPURI
Puhelimit Nimihuuto: „Itäsuomenrauta“
Sähköosoite: „Rautayhtiö“
Hyvin lajiteltu varasto:
rautaa, rakennusaineita, työkaluja, öljyjä, värejä, taloustavaroita.
RÄJÄHDYSINEITA JA AMPUMATARPEITA

Oy. Sofia Zweyberg Ab.
Perustettu 1868.
Viipuri
Kangas- ja lyhyttavaraa tukuttain ja vähittäin.

350: — markalla
ostatte meiltä kauniin ja kestävän, 2x3 metrin suuruisen
MATON
Uusi lähetys saapunut.
Terijoen Rauta Oy.
Tapetti- ja matto-osasto.

KORIKALUSTOJA
yksityisiä lepo- ja keinuoleja, kukkapöytiä, lasten makuukoreja y. m. alaan kuuluvaa pajusta, rottin- gista ja kaislanarusta myöskin verhoiltuna ja maalattuna valmistaa ja myy edullisimmin
J. KUIKAN Korihuonekaluliike
Viipuri, Viskaalinkatu 7.
HUOM! Vanhat korjat-an. Hinnasto pyynnöstä laheletään.

Lahden hyväksi tunnettua pilsneriä ja pöytäolutta
on nyttemmin säännöllisesti saatavissa
Schalienin vesitehtaalta Terijoella.

J. HARJU
SIVIILI-, SOTILAS- JA RAUTATIELÄISTEN
RÄÄTÄLILIKE
36 KATARIINANKATU 36
PUHELIN 3279
SUOSITELLAAN!
KEVÄT- JA KESÄKANKAAT SAAPUNEET.

Vammelojoen Mylly
Puh. Vammeljoki 12
Suorittaa jauhatusta kaikkina vuodenaikoina hyvin ja halvalla.
Hyviä kattopäreitä myytävänä
Päreitä valmistetaan myös teettäjän puista.

SEKATAVARAKAUPPA
A. Kääpä
Terijoki.
Suosittelee monipuolista varastoaan.
Hinnat kohtuulliset!

Parhaiten lajiteltu
Kangas- ja lyhyttavarainkauppa
Eva Kaisa Hakulinen.
Terijoki. Suomea kirkon vastapäätä.
Henkivakuutusosakeyhtiö
TARMO
Turku.
Kuokkalan kesäkylpylähdistys.

Suomalaisen huvila-asutuksen elvyttämiseksi ja elinehtojen parantamiseksi paikkakunnalla perustettiin pari vuotta sitten yllämainittu yhdistys. Sen tarkoitus on, — kun ei valtiolta eikä kunnalta ole mitään apua odotettavissa — kohottaa ja tehdä laajem- mallekin tunnetuksi tämä maamme kaakkoinen kulma, jota näinä vuosina on ainoastaan alas revitty, ottamatta ollenkaan huomioon, että se on aivan pahimman vihollisemme välittömässä läheisyydessä. Vihollisen, jolle köyhtynyt paikkakunta ja väki on sopivin maaperä saastaisen oppinsa levittämiseen.
Me alkuasukkaat täällä olemme vaaran parhaiten pyrkittäneet — ja siksi olisi pyrkimyksenne saada tänne siirtymään aitosuomalaisista huvila-asutusta, nostaa ja parantaa elinehtoja ja siten omin voimin taistella tuota vaarallista vihollista vastaan. Olemme siten tekevinämme aitosuomalaisista tosi rajasuututyö- tä. Täällä jos missään olisi hel- sinkiläisellä Rajaseutuyhdistyk- sellä työmaansa — emme vaan ikävä kyllä ole sellaisia työntekijöitä täällä kaakkoisessa kol- kassa nähneet — mahdollisesti ovat he kiireisesti suuressa au- tossa ohi ajaneet, mutta siinä kaikki.
Kuokkalan, Kellomäen ja Ol- lilan asemien läheisyydessä sijaitsee Suomenlahden pohjois- tulta suojatut laajat hiekkarantat. Nämä rantaseudut ovat ver- rattomat sekä lapsille että aiku- sille, niin sairaille kuin terveil- lekin, parhaimpina uimapaikko- na mitä ajatella voi. Hohtavan valkoisella rantahiekkalla on e- rinomaisen terveellistä ottaa uo- rotellen sekä aurinko- että meri- kylpyjä.
Kaikki ne, jotka eivät halua viettää kesälomaansa kalleissa kylpylaitoksissa, tekevät varmasti onnellisen valinnan saapues- saan näille vertaistiaan hakeville

Suomenlahden houkutteleville rantaseuduille.
Paitsi vakinaista lääkärinä H. Theol'ia asuu professori H. Lorenz Viipurista kesäkuukausina paikkakunnalla ja ottaa vastaan sairaita.
Jotka edellisinä kesinä ovat kesänsä täällä viettäneet, ovat oloonsa olleet sangen tyytyväisiä. Paikkakunnalla toimii neljä suurta täysihoitola, jotka kaikki ovat lähellä asemaa ja meren- rantaa (Kätsö ilmoituksia!) Huvilain ja huoneiden vuokraamisessa antaa K.K.K.-yh- distys apuaan, osoite: Kuokka- la. Matkustamista varten tänne vaaditaan junissa ja autoissa henkilötodistus, minkä kunkin kesävieraan on hankittava paikka- kuntansa nimismieheltä ja kau- pungissa poliisilaitokselta.

Kuva rajalta.

Kansallis-Oake-Pankki
Terijoen konttori
ON AUKI JOKA PÄIVÄ KLO
10—2
Konttori toimittaa kaikkia pankkiasioita.

Saksalaiset ja Terijoki.

Useina vuosina ennen maailman sotaa, aina kesäisin, kuljeskeli Terijoella 4 eli 5 miehen saksalainen soittokunta. Nämä »kuljeskivat trubaduurit» kulkiivat huvilalta huvilalle, soittivat kaiken maailman musiikkia, erittäin runsaasti venäläistä. Saksalaiset huvila-asukkaat saivat kuulla kotimaansa säveliä, kajahtipa joskus: »Deutschland, Deutschland über alles». Suomalaisille he soittelivat taas suomalaisia säveliä. Olivat iloisia poikia, nauttivat suosiota kaikkialla. Muun muassa Inon patterien komentaja kutsui heidät usein soittellemaan upseeritanssiin. Oivallisella soitollaan he hurmasivat. Myöhemmin illalla humaltuneet upseerit muodostuivat juhla-kuueksi ja kulkiivat ympäri linnoituksia, soittokunta etunenässä. Ja ponnella soittokunta soitti: »Boxe tsarja hrani». Päät paljastuivat ja upseerit hurrasivat.

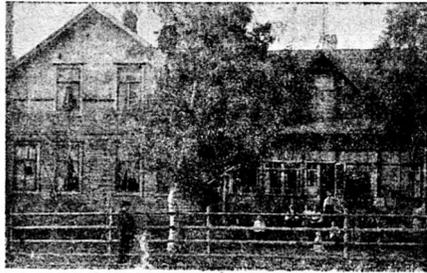
Aamulla kuljetettiin soittajat, joita pitkin yöä oli oivallisesti kestitty, linnoituksen hevosilla asuntonsa Terijoelle. Ja tyytyväisiä he olivat matkaansa, sillä taskut olivat pullollaan venäläisistä ruplista.

Sattui sitten tuo maailmanpation syyttävä, Itävallan arkkiherttuun murha Sarajevossa. Saksa alkoi liikehtii. Silloin tapaamme soittokunnan eräänä aamuna asemalla. Heitä saattamaan oli tullut muutamia ystäviä, jotka heidät täysin tunsivat. Junan lähtiessä he soittivat »Porilaisten marssin». Nenälinoja heilutetaan, pojat kiittävät synnyinmaataan kohden.

Keitä he olivat? Saksalainen vakooilijajoukkue. Ei siihen kuulunut tavallisia soittajia. Johtajana oli saksalainen kapteeni, soittajina luutnantteja y.m. Eitä he veivät merkittävä aineistoa mukaansa, on aivan selvä. — Ryssä vedettiin siis nenästä, ja vieläpä aika tavalla.

Terijoelle saapui maailmansodan aikana, etenkin vuosina 1916, 1917 ja 1918 usein Pietarista venäläisen sotilain pukuun puettuja henkilöitä. Asemasillalle tuluaan ne äänettömänä kävelivät, kunnes jonkun asemasillalla seisovan henkilön jokin liike alkoi kiinnittää heidän huomionsa ja he alkoivat seurata tätä henkilöä. Oliko Terijoki niin rappiolle joutunut, että täällä oli venäläisten sotilain ystäviä? Ei. Ne olivat saksalaisia, itävaltalaisia ja unkarilaisia upseereja, jotka olivat sotavangeiksi joutuneita ja nyt olivat pakomatalla kotimaahansa. Satoihin ei pysähdy se luku, jota täältä käsin kotimaahansa autettiin. Täällä he lepäilivät, saivat uuden puun ja läksivät jatkamaan matkaa. Täällä eräskin, tehtailija Nebe Berlinistä, lepäsi sairaana kuu-kauden ajan. Terijokelaisia pukuja, kenkiä, hattuja y.m. on tänäkin päivänä näiden henkilöiden muistokokoelmissa. Täältä meni hyvinkin arvovaltaisia henkilöitä. Meni itävaltalaisia ja unkarilaisia kreivejä (m.m. Kovats Nándor Budapestistä) professoreja, taiteilijoita (tunnettu G. Fisher Münchenistä) insinöörejä (Kruppin tehtaitten ylin insinööri W. Bannenberg) lääkäreitä (Warga Budapestistä) y.m.

Kun punakaartilaiset saapuivat Terijoelle, oli täällä yli 20 näitä pakolaisia. Rautatieltä myöten ei voinut enään ajatella kukaan heidän kuljettamistaan. Rata oli jo säröty. Ei muuta kuin hommaamaan hevoskyytiä heille Rautuun, sieltähän pääsi rautateitse edelleen. Mutta tämäkin tie oli epävarma, sillä alikäytävällä oli punakaartilaispatruulla ja sellaisia kuljeksi jo pitkin teitä. Sovittiin niin, että pakolaiset kulkevat yksitellen alikäytävien ohii, samoin menevät hevosmiehet. Yhdytään Kivennavan tielä, joltkun matkan päässä asemasta, Toivolan talon kohdalla. Kaikki meni hyvin. Pitkä kara-

Terijoen Majataloa suositellaan.

Aseman vieressä.

Puh. 47.

Kuokkalan Merikylypy ja hiekkaranta.

Miellyttävä ja terveellinen kesävierailupaikka, Merenranta pens. Tenholassa tarjotaan aurinkoisia huoneita täysihoidolla kesäkuun alusta. 15 min. kävelymatka rautatieasemalta. Kalustettuja huoneita ja huviloita on myös saatavana halvalla. Lähempi tietoja antaa

Apteekkarit P. A. Hillman. Os. Kuokkalan as.

Kuokkalan

Lottien Kesäkoti

Postiosoite: Kuokkala.

jatkaa edelleen toimintaansa tänäkin kesänä laajennettuna ja parannettuna. Ihana ja terveellinen paikka. Tilaisuus uintiin ja auringonkylpyihin. Jo ennenkin hyvin suosittu.

Täysihoidtoa 30—35 mk. vuorokaudelta.

Tilatkaa Kannaksen Sanomat

Pieniä paloja vaikeilta päiviltä.

Opettaja Entokallit vietin Terijoen asemalla kuulettavaksi. Häntä syytettiin m.m. siitä, että hän oli syyskuun järjestänyt ja kätä r e t k i a s. Niin, ei sitä voi tietää, mitä maailman vallankumouksen valmistajain vihat saa päällensä.

Raudun Raasulissa marhattiin täällä Terijoenkin hyvin tunnettu Mikko Paukku. Hän oli juuri matkalla Terijoelta Rautuun. Seikka, mieltä tämä vanha mies esi vihat päällensä, oli seuraava: Raudussa rakennettiin rautatieä. So

oli siihen aikaan kun ei rautatielle pääsyt töihin, jos ei kuulunut ammattiyhdistykseen.

— Ei Paukku pääse ennen kuin näyttää Ammattiyhdistyksen jäsenkorttia.
— Paukku on vaiti.
— Paukku saa ajatella asiaa ja tulla sitten uudestaan tänne . . .
— Jo minä tuumin, saako vastata, sanoo Paukku?
— Saa.
— No onkos tämän roistokoplan jäsenluku sitten täysi, jos minä siihen liityn?
— Paukun oli kiireesti lähdettävä pois.

vaani lähti liikkeelle. Onnellisesti saavuttiin Kivennavan majataloon. Siellä aterioitiin, iloitiin matkan onnistumisesta ja apteekkarin herttainen tytär tuo vieraille apteekista vierähtävän lahjan.

Samassa saapuu huoneeseen nuori neitonen. Hän on häitäntynyt. Eräälle suomalaiselle saattajalle hän sanoo:

— Kaljunen soitti juuri tänne työväenyhdistyksen puheenjohtajalle että Terijoen on tullut tänne 20 saksalaista ja ne on pidätettävä. Mutta tuossahan tuo puheenjohtaja meneekin, sanoi hän akkunasta katsoen.

Suomalainen juoksi heti ulos ja meni miehen luo:

— Jahah, Kaljunen on käskennyt teidän pidättämään nämä saksalaiset upseerit. Tulkaa vaan, tunti vielä viivyytään, sitten lähdetään.

— Eihän me mitään —
— Jassoo, aset eivät ole vielä tulleet. Mutta vaikka olisivatkin, niin kyllä yksi asetettu saksalainen taitaa teikäläiselle sakille näyttää miten Jerusalem paloi.

Tunti viivyyttiin ja sitten matkattiin Rautuun. Sieltä mentiin Sakkolaan. Täällä oli suuret joukot Karjalaisia vapaaehtoisia koossa. Saksalaiset antoivat heille opetusta. M.m. Kovats opetti konekiväärin käyttöä. Täältä makkasivat miehet Sakkolan pyssäille ja sieltä Vaasaan. Kiitollisina liikutettuina he erosivat saattajistaan ja saivat suositusosoituksia pitkin rautatiematkaa.

Kohta tukkeutuivat kaikki tietyt ja päästiin senjälkeen ainoastaan Laatokan yli Kiviniemeen.

Eräs keskustelu, joka Kaljusella oli Valkoosaaressa Pietariin Tokoilta on kuultu. Se oli pääpiirteissään seuraava: — Saitteko aseman räjäytettyä — kysyi Tokoi?
— Ei onnistunut, vastasi Kaljunen.
— Pommittitte kirkon?
— Ei sattuneet . . .
Sen jälkeen tuli tyrisävällä äänellä nolla sana, joka alkua samalla kirjaimella kuin entinen Petrograd, mutta johon liittyy koko legio sarräo-kirjaimia.

Luutnantti Bolanderin luokse ratsastaa Meislossa täyttä laukkaa eräs esmiläinen vapaaehtoinen ratsunjääkäri.
— Ainakin 100 kasakkaa sieltä ampunut ilmoitan mies.
— Oletko sinä koskaan kuulut kun konekivääri laulaa, kysyy myhäillen luutnantti.
— En ole, vastaa mies.
— No hyvä, ne sata kasakkaa on vaan 1 konekivääri, selittää luutnantti.

Antreassa kerrotaan tapahtuneen seuraavaan tapauksen harjoituksissa. Luutnantti:
— Mikä on sodassa turvallisin paikka?
Sotilas:
— Kun asettuut siihen kohtaan, mihin ryssä tähtää.

Eräissä kylissä ovat puniitit ryöstämässä kun valkoset saapuvat. Erästä talosta tulee mies syli täynnä tavaraa. Nähdessään valkoset hän pudottaa sähkähyenneen maahan ja huutaa:
— Alkää ampuko, minä oon mieleniäinen.

— Vappukukkia myydään Terijoella Kenraali Mannerheimin Lastensuojeluliiton toimesta tänä 24 p:stä alkaen. Terijokelaiset! Kannattakaa rovoillanne hyvää asiaa!

— Sattuneesta syyistä ei suojeluskunta järjestä mitään juhlasäily valloituksen vuosipäivänä.

Teatteri Kaleva Terijoki KU-KLUX-KLAN

(Ent. Terijoen Kino)

Historiallinen draama 12:ssa osassa Yhdysvaltain sisällisestä sodasta THOMAS DIXONIN suuren romaanin „THE CLANSMAN“ mukaan.

Elokuvanäyttäjät joka tiistai ja perjantai, alkaen 6,30 ip. ja sunnuntai alkaen klo 4 ip., jolloin esitetään

Pääosissa Lilian Gish, Mae Marsh, Ralph Lewis ja Henry Walthall.

Näyttämöjen aikana soittoa.

Lasten liput 2:—, soittoiliput 4:— (ei kuitenkaan sunnuntai näytöksiin.)

Mihin Suomen itsenäisyys Kannasta velvoittaa?

Kun nyt vietämme Terijoen valloituksen vuosijuhlaa, tuntuu mieluisalta johdattaa mielin ne ajatukset, jotka ent. valtionhoitaja P. E. Svinhufvud jo 22 p:nä kesäkuuta 1910 lausui Terijoen laulur. soitto- ja urheilujuhliissa. Hän sanoi:

»Arv. juhlayleisö! — Syntäkät viestit vierivät yli Suomenmaan. Ne tulevat idästä. Venäjän pääkaupungissa valmistellaan lakia Suomelle. valmistellaan niinsanottua yleisvaltakunnallista lainsäädäntöä. Mitä sillä tarkoitetaan, tiedämme hyvin. Sillä tarkoitetaan murtaa Suomen oikeusjärjestystä, tuhota Suomen svistys.

Vieras kysyne, kuinka on mahdollista, että tällaisena aikana, jolloin maailmalla yleisesti arvelaan Suomen kuolinkelloja jo soitetavan, kuinka on mahdollista, että Suomessa vietetään juhlia, vieläpä täällä Karjalan kannaksella, Venäjän rajalla, aivan valtakunnan pääkaupungin edustalla.

Meille suomalaisille asia kuitenkin on varsin selvä. Me emme niinkään usko meidän kuolinkelloja vielä soitetavan. Ja oli miten oli, uhkasipa meitä kuinka suuri vaara tahansa, me emme siltä saa herätä toimettomiksi, jääää ristissä käsin odottamaan surman iskua. Meidän täytyy ponnistaa kaikki voimamme torjuaksemme vaaraa. Me voimme myös parhaiten arvostella miten se on tapahtuva. Entisiltä ajoilta tiedämme, että laittomuutta parhaiten vastustetaan siten, ettei sen alle taivuta, ettei laittomia »lakeja» noudateta. Tiedämme, että tuo suunniteltu yleisvaltakunnan-lainsäädäntö on laiton, se ei ole meitä velvoittava. Kaik-

kien suomalaisten niin kansalaisten kuin virkamiestenkin täytyy sitä vastustaa, emme saa taipua sitä noudattamaan, vaan meidän täytyy lujuutta kiinni omasta yhteiskuntajärjestyksestämme, noudattaa ainoastaan omaa Suomen lakia.

Mutta tiedämme myös, ettei tämä riittä, ei riitä ainoastaan se, että vastustamme ulkoapäin meille tyrkytettävää laittomuutta. Meidän tulee myös tehdä työtä yhteiskuntajärjestyksestämme, noudattaa ainoastaan omaa Suomen lakia. Mutta tiedämme myös, ettei tämä riittä, ei riitä ainoastaan se, että vastustamme ulkoapäin meille tyrkytettävää laittomuutta. Meidän tulee myös tehdä työtä yhteiskuntajärjestyksestämme, noudattaa ainoastaan omaa Suomen lakia. Mutta tiedämme myös, ettei tämä riittä, ei riitä ainoastaan se, että vastustamme ulkoapäin meille tyrkytettävää laittomuutta. Meidän tulee myös tehdä työtä yhteiskuntajärjestyksestämme, noudattaa ainoastaan omaa Suomen lakia.

Ja Karjalan kansalla on ehkä syytä ennen muita ottamaan työhön osaa. Ei siltä, että kansa

täällä tarvitsisi enemmän kehoitusta, olisi vähemmän tietoinen ajan vakavuudesta. Päinvastoin: Karjalan kansa parhaiten tietää, mikä vaara uhkaa, mitä venäläinen järjestelmä tuottaisi meille. Onhan tämä kannas vuosisadan ollut Venäjän hallinnon alaisuudessa. Se on saanut kokea, minkälaisia venäläiset olot ovat. Sama kannaksen kansa on sen jälkeen ollut vuosisadan yhdistettynä muuhun Suomeen ja ottanut osaa suuremmoisena edistymisemme. Se on saanut kokea

kovaa kestäneelle Suomellemme!»
Puhe herätti suuren kansallisen innostuksen. Luki jalle lienee mielenkiintoista tietää, mitä sanomalehden asiasta kirjoittivat.

Kotimaiset lehdet lausuvat:

»Karjalais» kirjoitti: Ilman loistokohua oli eduskunnan puhemies, assessori Svinhufvudin juhlapuhe. Pelättiin jo, että tätä ei saataisi kuulakkaan, sillä assessori Svinhufvudin ääni oli painokas, kuten hän puheensa alussa luo

Mitä sanoi Pekka Svinhufvud Terijoella sorron ollessa synkimmillään?

Suomen yhteiskuntajärjestyksen etevämyyttä venäläisiin oloihin verraten. Tämä kannaksen kansa siis parhaiten osaa arvostella, mitä meille Venäjältä päin on tulossa. Mutta Karjalan kansa on ikäänkuin Suomen rajavartijana itäänpäin. Tähän osaan venäläisen virkavallan laittomuus-työt ensi kohdistuvat, täällä sen iskut kovimmin tuntuvat. Sen vuoksi on Karjalan kansalla erityinen syy olla varuillaan ja valppaana. Senpä vuoksi onkin tähän juhlaan Karjalasta kansaa saapuneet lukuisasti osoittamaan, että täälläkin uskotaan Suomen tulevaisuuteen, täälläkin otetaan tarmokkaasti osaa siihen työhön yhteiskuntamme edistämiseksi, ja sivistysomme edistämiseksi, mikä on kansaamme säilyttävä läpi kovienkin vaikeuksien.

Kohottakaamme 3-kertainen eläkönhuuto rakkaalle, monta

huomautti. Mutta epä se vaikuttanut siihen vakavuuksiin intoon, jolla puhe lausuttiin ja joka herätti lämmintä vastakaikua kaikissa kuulijoissa. Huomiota herätti se rajantakaisinkin, joista useat kävivät haastattamassa assessoria Svinhufvudia.

»Savo» kirjoitti: Samoin oli laita muuhunkin ohjelmaan katseen. Vaikka siellä esim. puhujain joukossa oli Svinhufvudin nimi, joka kuului vaiteneen venäläistä yleisöä aika paljon juhlaan, ja Menechikovin mukaan näyttiin pelätyn, että hän pidettyään sotapuheensa asettua kansanjoukon etupäähän Pietarin valloituksen lähtökseen — kun eskadööri oli merellä ja kaarti Krasnojoe Selossa, kuten Novoje Vremja ruikutti —, niin mitenkäs kävi? Nuo uteliaat juhlaan saapuneet näkivät tyynelstä tyynnemään ja rauhalliseen miehen, joka ilman kiihkoa ja intohimoa lausui hartaana joitain korvattomia rohkaita sanoja kansalleen, kehoittaa entistä utelierampaan aineelliseen ja henkiseen viltijötyöhön kuolemaan uhattua kansaansa. Työhön, toivorkaaseen raatamiseen juuri silloin, kun on julistettu »Suomen loppu». Tämä tuntu maunkalaisista enemmän kuin ihmeiltä. Mutta tuon Suomen kansan ensimmäisen miehen tyyni ja levollinen olemus, koko hänen persoonallisuutensa,

joka on pieni kokonaiskuva tästä suomalaisesta kansasta, kaikki tuo soittaa, ettei tosiyö ja elämä on suomalaisilla mielessä, eikä kuolema ja sen mukaiset epätoivoiset toot. Ja kun hän astuu alas puhujalavalta rajattomien osustiosuosten seurana, hieno moni maamme viltijötyöhön yksinäisyysään kysyyntä itseltään: »Miksi minä oikeastaan vihaan tuota rauhallista miestä ja hänen yhtä rauhallista kansaansa? Eiväthän ne Venäläiset mitään pahaa tahdo, itseään ja omaa elämänsä vain suojella koettavato.

»Tampereen Sanomat» kirjoittivat: Assessori P. E. Svinhufvud runsaasti kukoittuna astui lavalle kättänpöytänsä viimattui palkkussa. Koruton, mutta selvä puheensa herätti kaikkien mielenkiintoa. Puheensa aineen hän otti nykyisistä valtiollisista oloistaan. Suomen oikeusjärjestys ja pyhästi pidetty perustuslait tahdotaan riistää, hän lausui. Suomen kuolinkellojen soitto kuuluu Pietarista, vaikkapa ei siellä vielä ollakaan värmeä siitä, että meidät todellakin hantataan. Entistä enemmän hän kehoitti suomalaisia työskentelemään sivistystyötä jatkamaan. Puheensa hän kohdisti onnen kaikkea karjalaisiin, joka ensimmäisenä voivat joutua kaikenlaisen mielivallan orineeksi. Suomen lopulliseen voittoon ja onnelliseen tulevaisuuteen kehoitti hän heitä uskomaa. Puheen loputtua kohotettiin voimakas 3-kertainen eläkönhuuto Suomen onnelle. Innostus puhujan kosteassa oli suuri. Vähän välttä keskeytettiin puhuja shvää-huudoilla.

Itäisen valtakunnan lehdet lausuvat:

»Retsch» lehti kirjoitti: »Yleispiirteisään on puheen sisällys seuraava: — Alkää ihmetelkää, suomalaiset, että hautauskirkon seiton asemasta täällä keikkuivat laulut. Alkää ihmetelkää. Sillä me emme usko, että meidän viimeinen heikomme joo lähestynyt. Ei, meidän viimeinen hetkemme ei ole lähestynyt.

Kuten ainakin me pyrimme yhdistämään voimaamme. Meidän päävoimamme on laki. Ja meidän paras keinomme pysyä voimakkaana on — pitää lujuutta kiinni meidän laestamme; muut lait — eivät ole meitä varten! Eivät voi olla meidän! —

Meidän tunnusanamme on — työ. Jos meidän tavallisissa oloissa on täytenyt tehdä paljon työtä koostaksemme kansainvälisessä kilpailussa, niin nyt meidän täytyy tehdä kaksi kertaa enemmän. Tehkää meidän talonpöytäme kaksi kertaa enemmän työtä pellolla, tehkää koko maassa kaksi kertaa enemmän työtä

valiutuksen, kansan yhdistämisen hyväksi. Laululla on suuri osa tässä meidän tehtävissämme. Laulu on yhdistänyt vanhaista ajoista asti toita, suomalaiset, toita, jotka rakastatte niin laulua. Ja erittäin suuri on laulun tehtävä täällä Karjalan maassa. Se on etempin mistä nyt tulee myrsky. Karjalaiset paremmin muita kykenevät arvostelemaan Suomen perustusten horjumattomuutta. Minä lausan teidät tervetulleiksi tähän laulujuhlaan!

Viimeiset sanansa puhemies lausui ja jostettiin päin. Kansanjoukko kuten ysi mies tervetti häntä eläkönhuudoilla paljastettain päin.

»Novoje Vremja» kirjoitti: »Mutta erittäin huomattava numero oli kesäkuun 12 päivänä valtiopäivän puhejohtajan, assessorin P. E. Svinhufvudin esitysmuoto. Kun hän nousi lavalle niin silloin juuri alkoi sataa, ja siinä räpäkässä muodostui suunnaton surri kenta satenvarjoista, joiden alla kun läikuntä leui värähtämättä koko puheensa ajan, vaikka sade meni ohi enenkuin hän lopetti puheensa. Svinhufvud alkua huomattamalla, että tällaisia juhlia parnaan Suomessa toimeen joka vuosi ja että niiden tarkoituksena on säilyttää puhtaina kansanlaulun, yllä pitää kansa runoilijasta terveystyötä ja sivistystä ihantaita. Kansanlaulun on syntynyt Etelä ja Itä-Suomessa, m.s. Karjalassa. Yhteisen kansanlaulun kautta on suomalaisten ja karjalaisien välillä näihin a kohtain asti säilynyt jonkinlainen yhteys. Tätä yhteyttä tulee pitää erittäin arvostelluena juuri sellaisena valtiollisen aiankohtana, kuin missä Suomi nykyään elää. Jos Suomen kansa yhä edelleen harrastaa yhtä innokkaasti kuin tähän kin asti lauluaan, tapojaan ja urheilua, niin se selvityy kaikista katkerimmistakin koetuksistaan entistä nopeampan ja karistuneempaan. Sellaisia olivat puhujan pääajatuksat. Muutama kerran hänet keskeytettiin hyväksymiin huudoilla, ja kun hän lopetti puheensa nousivat kaikki paikoiltaan ja huusivat eläkönhuutoja. Lopuksi laului yleisö yhtenä miehenä edumies Huoposen johdolla. »Maamme» ja »Kaikkoköön laulu maamme. Kaikkissa nämä oloissa vallitsee mitä juhlaisten mieliala.

Puheellaan toi Pekka Svinhufvud vastarinnan henkeä Kannakselle. Sen hengen kukka o Kannaksen vapaus. Pekka Svinhufvudille paljastaa vapaa Karjalas kunnioitteen päänsä!

Terijoen ensimmäinen kansakoulu v. 1881.

Terijoki.

Miten on Kannasta puolustettava?

Kenraali Sihvo.

Olemme kääntyneet maailman tunnetuimpien sotilashenkilöiden luoleen kysymyksellä: »Miten Kannasta on puolustettava?» Seuraavat vastaukset olemme saaneet:

Suomen Tasavallan sotajoukkojen ylipäällikkö, kenraali Aarne Sihvo vastaa kysymykseen seuraavasti:

»Terijoen valloituksen vuosipäivän johdosta tekemämme kyselyyn lupauduin vastaamaan. Siis:

Karjalan kannasta voimme parhaiten puolustaa siten, että meillä on joka paikassa, ajatuksin, sanoin ja teoin, rohkeasti asetunne puolustamaan kansamme oikeuksia ja itenäisen Isänmaamme keskeisyyttä kuin voimme. Meidän on kehitettävä kaikki työmme ja toimeemme kansallisen valvotun ja taatun ja taatun vaurastumisemme kohtamiseksi.

Kunpa meillä itsekullakin vain olisi tahtoa ja voimia tähän, niin helpoksi silloin kävisi myös Kannaksen, niin sanoakseni paikallinen puolustus.

Helsinki, 16. 4. 1927.»

Aarne Sihvo.

Kenraali Wilkama vastaa kysymykseen seuraavasti:

Kiitän huomaavaisuudestanne, kun käännitte puoleeni pyynnillä kirjoittaa arvoisan lehdenne. En ole tottunut kynämiehen elämään helpommin miekkään kuin pitelen kynävarvasta. Kysymykseen onkin vaikea ja visainen. Siitä voisi filosofoida metrin jopa kilometrimittalla sanomalehtipalstoja.

Mitä tulee siihen, kenelle ja miten kirjoititte itäisen rintaman puolustuksen viemiseen, niin oli se yhteistyön tulos Korkeimman johdolla. Puolestani olen iloinen, että minäkin sain olla mukana tässä yhteistyössä ja sen

loppuun viemisessä Karjalan kannaksella.

Kannaksen puolustus vastakin tulee riippumaan kansan luojasta tahdosta ja armeijan hyvästä kunnosta sitä puolustaa sekä etevästä johdosta käyttää hyväkseen näitä ominaisuuksia.

Kunnioittaen:

A. Wilkama

Eversti Öqvist lausuu mielipiteensä seuraavasti:

Kysymys, johon arv. toimittaja on pyytänyt minua vastaamaan, olisi mielestäni yhtä hyvin voinut kuulua »miten on Suomi puolustettava», sillä ensisijainen riippuu koko isänmaamme kohalta mita suurimmassa määrin siitä, miten me pystymme Kannaksella pitämään puoliamme, ja toiseksi ovat mielestäni ne periaatteet, joita meidän Kannaksella taistellessamme on noudatettava pohjaltaan aivan samat kuin ne, jotka meidän kaikilla muillakin mahdollisilla sotanahtymällä lämmme pitää asettaa taistelutoimintamme johtotädeksi.

Mitkä olisivat sitten nämä periaatteet?

Ne voitaisiin minusta lyhyesti lausua sanoilla liikkuvaisuus, aloitekyky, iskuvallisuus.

Tuntuu ehkä monesta luonnolliselta, ettei meillä vihollisen hyökätessä voi olla mitään muuta päämäärää kuin mahdollisuuksiemme mukaan estää sitä saamasta mitään osia maastamme haltuunsa ja että meidän sen takia heti sodan syytyttyä pitäisi pyrkiä asettamaan joukkomme mahdollisimman lähelle rajaa yhtenäiseen, liikkumattomaan rintamaan, joka lujana suojamuurina sulki viholliselta tien maahamme. Tämän käsityksenn mukaan ei joukkotamme tarvitsisi vaatia muuta kuin kykyä pysyä samassa paikassa ja mahdollisimman kauan kestää vihollisen rumputuli ja rynnistyksen.

Hyökkäyksenä, manööverastailo, kyky käyttää maastoa hyväkseen, kaikki nuo seikat, joihin yleensä rauhan-aikaisessa koulutuksessa kiinnitetään niin paljon huomiota kaikissa armeijoissa, olisivat tämän mukaan aivan toisarvo-

sia tekijöitä, koska kuten sanottu joukoilta ei vaadittaisi muuta kuin passiivista paikallaan pysymistä.

Ettemme ilman pakottavaa syytä saa luovuttaa pienintäkään osaa maastamme viholliselle, on kyllä selvää. Ei voida suinkaan vähäksyä sitä merkitystä, mikä oman maan vaikakapa vaan tilapäisellään joutumisella vihollisen haltuun on niin hyvin moraalissa kuin aineellisessakin suhteessa. Onhan isänmaamme ja varsinkin sen kaakkososa vuosisatojen kuluessa saanut tarpeeksi usein kokea, mitä tuntuu, kun kotoisuuteen joutuu idän laumojen hävitettäväksi.

Kuitenkin on meidän muistettava, ettei maa-alueiden tilapäinen menettäminen — niin rasakalta kuin se usein voi tuntua — vielä sinänsä ratkaise sota. Sodankäynnin lopullinen päämäärä on vihollisen taistelevan voiman tuhoaminen eikä maa-alueiden valloittaminen tai hallussapitäminen. Jos kerran tuo korkein päämäärä saavutetaan, niin seuraa siitä menetettyjen maanosien takaisin saanti ikäänkuin itsestään.

Vihollisen tuhoamista emme kuitenkaan voi saavuttaa taker-tumalla vaan itsepintaisesti maastoon kiinni suorittamalla

itse mitään hyökkäyksiä. Sodankäynti, jonka ainoana päämääränä on joidenkin »linjojen» passiivinen puolustaminen muodostuu meille päin vastoin ennen pitkää turmiolliseksi. Tällaisessa sodankäynnissä menettää pian (joukkojen etevämyös koulutustasoa ja moraalisuutta laatuun nähden merkityksensä) ja ratkaisevaksi tekijäksi muodostuu sen sijaan ylivoima lukumäärään ja teknillisiin apuvälineisiin nähden, jossa emme koskaan voi kilpailla vastustajamme kanssa.

Sen takia on meidän pyrittävä sodankäyntiin, jossa joukkomme koulutustaso ja henkiset ominaisuudet pääsevät täysin oikeuksiinsa, ja tällainen sodankäynti ei tähtää järkkien linjojen passiiviseen pitämiseen, vaan omien taisteluväimien keskittämiseen yllättäviin iskuihin vihollisen taisteluvoimaa vastaan. Armeijan, joka tahtoo noudattaa sellaista sodankäyntiä, täytyy ennenkaikkea omata ne kolme ominaisuutta, jotka alussa mainitsin, nimittäin liikkuvaisuutta, aloitekykyä ja iskuvallisuutta.

Kansamme luonne takaa meillä mahdollisuuden kehittää nämä ominaisuudet korkealle tasolle niinhyvin armeijassa kuin

suojeluskunnissakin, kunhan vaan rauhanaikaisessa koulutustyössä teemme voitavamme tässä suhteessa. Kun lisäksi otamme huomioon, että itäisen naapurimme jättäiläisarmeijat ainakin kaikissa tähänastisissa sodissa ovat osoittaneet sangen vähän kehityskykyä juuri mitä äsken mainitseni ominaisuuksiin tulee, ja vihdoin, että maastomme laatu, erittäinkin tärkeimmällä sotanahtymälläme, Karjalan kannaksella, mitä suurimmassa määrin suosii liikkuvaista, aktiivista taistelutapaa, niin huomaamme, ettei meidän suinkaan tarvitse pitää puolustuskysymystämme sellaisenaan toivottomana.

Tahtoisin yhteenvetona ylläsanotusta lausua, että meidän puolustaaksemme Kannasta — ja Suomea ei pidä pyrkiä muodostamaan jonkinlaisia järkkäliä, liikkumattomia suojamuureja vihollisen etenemisen estämiseksi, sillä ne eivät kumminkaan voisi kestää muuta kuin rajoitetun ajan, vaan meidän on mieluummin pyrittävä luomaan itsellemme rautainen nyrkki, jolla itse voimme iskeä nopeasti, yllättävästi ja kuolettavasti.

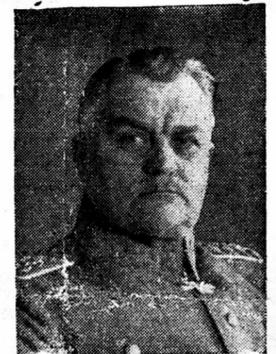
Öqvist

»Suomen valtakunnan ja sen lukan, Kannaksen, tulevaisuus ei ole vain maassa, vaan myöskin ilmassa!»

Ilmailuväimien komentaja, Eversti Vuori, olen itse esittänyt kirjoittamasta pyytämäne kirjoitusta, pyytänyt minua laatimaan lyhyen lauseuksen ilmailu-aineesta, nimenomaan Kannaksen oloja silmälläpitäen. Kirjoituksen jonka varustanette itse sopivalla otokolla, lähetän oheellisena.

Kunnioittavasti
E. E. Kalla
Suomen Ilmapuolustuslaiton Asiamies.

Siihen asti, kuin lentokone maailmansodassa ilmestyi taivaalle, oli rintama se raja, jonka ylitse vihollinen ei ulottunut. Jos rintama vain kesti, oli maa rintaman takana turvassa ja suojattuna. Vain alituisessa vaarassa olevien urkkijainsa kautta vihollinen saattoi ulottaa tuntosarviansa hapuilevina rintaman taakse, ja nekin voivat vain tiedustella, mutta ei välittömästi väestöä ja

Kenraali Wilkama.

sen rauhallista elämää vahingoittaa.

Lentokone on täydellisesti multistanut olot tässä suhteessa. So on ensinnäkin silmä, jonka avulla voidaan nähdä satojen kilometrien päähän vastustajan rintaman taakse, paljastaa kaikki vastustajan varustukset, joukkojen liikkeet ja keskitykset ja siten ajoissa ryhtyä toimenpiteisiin niiden tehoittomaksi tekemiseksi. Tämän tehtävän suorittavaksi tiedustelulentokoneet, jotka toiminta-alueensa mukaan jaetaan lähri (rintamalla) ja kaukotiedustelukoneisiin. Lähitiedustelukoneiden erikoistehävänä on paljastaa tykistöille sopivat maalit ja ohjata tykistön tulta.

Toiseksi on lentokone nyrkki, jolla suunnataan äärettömän tehokkaita ja tuhoisia iskuja yli lujimmankin rintaman satoja kilometriä sen takana oleviin vastustajan elinhermoihin, liikennekeskuksiin, kaupunkkeihin, tehdaspaikkoihin, satamiin j.n.e. Tämän suorittavat suuret, raskaat, aina 2,000 kiloa kantavat pommitikonet, jotka lastinaan räjähdys- taikka myrkykaasupommeja levittävät tuhoa, kuolemaa ja kauhua rintaman takaisen väestön keskuuteen, siten välittömästi myöskin tuhoisasti vaikuttanen sotatoimiin itse rintamalla: ne häiritsevät apuvoimien kuljetuksen rintamalle, katkaisevat tuonon ja ammusten kuljetuksen, tuhoavat tehtaat, joissa sotatarpeita valmistetaan, satamat, joiden kautta niitä ja elintarpeita ulkomailta tuodaan ja musertavat kotipuolesta saapuvien kauhunviestien kautta joukkojen moraalisen vastustuskyvyn.

(Jatk. seuraavassa n:ossa.)

»Karjalan kannas on teidän, Karjalan kannas on meidän».

Simo Leino.

Rajaseutulaiset!
Käyttäkää meidän
Virvoitusjuomia ja Makarooneja
Kannaksen Virvoitusjuomatehdas
E. VANHANEN
Terijoki :: Puh. 57

T:MI KUOKKALAN MAALAISTEN KAUPPA
Omist. K. ANTTOLAINEN.
Pääliike Kuokkalassa, puhelin 12. Sivuliike Terijoen, Salmelan talossa, puh. 43.
Aina runsas ja monipuolinen varasto ensiluokkaisia herkuja, siirtomaajauhoja ja ruokatavaroita.
Hinnat tunnetusti halvimmat.

Terijoen vapauttaminen...

(Jatkoa 3:nneelta sivulta.)

Punaiset alkavat hermostua.

Kyllä kait jo järkevimmät taapahtumien alkutaipaleella alkavat huomata, että tämä heidän »maailman» luomisensa oli heidän omaa »kuoleman tanssia». Ylioppilas Eetu Mustosen kuoleman jälkeen sen jo selvästi huomasi. »Selkään näissä häissä saadaan», se muuttui heidän »elämänsä ajatuksiksi. Alettiin katsella itäänpäin. Jokainen alkoi pistellä pusseihinsa »vallankumouksen tuloksia». Mutta ennen lähtöä oli tehtävä huomattava työtä, mitä he vielä olivat tehneet. Ja se oli:

Terijoen asema räjäytetään.

Tämä »punainen pamaus» päätettiin toimeenpanna siten, että aseman kellarikerroksen koottiin suuret määrät pyroksyliiniä, dynamittiä ja tykinammuksia. Räjähdysaineväestöön kiinnitettiin syytyslanka ja se piti heidän syyttävänä junalla lähtiessään Pietariin. Asemamiesten Nihtilän, Herrasen ja Pesun neuvokkuuden avulla se ehkäistiin ja sai Nihtilä utterien ponnistusten jälkeen ne katkaistuksi klo 12:15 välillä. Herranen oli myös ol-

lut rohkeassa toimessa ja konehuoneessa hieronut syytyslankasta noin ¼ mtr. pituudelta ruudin pois, irroitti varapopit, sillä panos oli yhdistetty sähköjohdosta varalta, jos ruutilangat pettäisivät.

Valkoinen voima lähenee, punainen rutto lähtee.

Valkoiset valtasivat Kivennavan kirkonkylän 21 p:nä huhtikuuta. Kivennavalla sattui hauska tapaus: Komppaniapäällikkö Pesonen soitti Terijoelle ja sai Kaljunen Telefooniin. Pesonen — esiintyen punaisena — pyysi lisäjoukkoja, joita Kaljunen ei voinut luvata. Hän pyysi myös Kaljusta itseään saapumaan Kivennavalle taistelu ohjaamaan, mutta siihenkään ei Kaljunen voinut suostua. Lopuksi hän huomasi, että häntä vedettiin nenästä, Punaisten pakokauhun oli jo täydellinen. Pakolaisjuna läksi aina klo 10:stä aamulla ja 1:een yöllä. Viimeinen pakolaisjuna läksi huhtik. 23 p:nä klo 7 illalla. Sen oli määrä räjähdyttää Terijoki, mutta se epäonnistui. Mutta nyt siirrymme seuraamaan, miten tapahtui:

Valkoisten hyökkäys Terijoelle.

Kivennavalla alettiin suunnitella Terijoen valtausta. Iltä-

yöstä kokoontui upseerit Linnamäen pappilaan, siellä piti eversti Ausfeld sotaneuvottelun. Saapuvilla ovat silloiset majurit: Elfvengren, v. Bonsdorff, Stahel ja Hanell, kapteeni Donner sekä luutnantit Relander ja Weberg. Hetki on juhlallinen. Olihan lyötävä lopullinen isku Kannaksen vapauttamiseksi. Upseerit seisovat vakavina. Ausfeld lukee so-

l:n komppania jalkaväkeä eteenpäin Terijoen tieltä Terijokea kohden. Pataljoona Hynninen kiertää ja menee radan poikki Kuokkalan puolelta ja hyökkää takapäin Terijoen asemaa kohti ja ottaa sen».

Pataljoona Hynninen lähti liikkeelle. Se pääsi hyvin radalle ja rikkoi sen. Mutta rikkominen ei tullut suoritetuksi sillä perinpo-

hittien komensi miehet lempimään ja antoi luutnantti Relanderille täydellisen toimintavapauden, käskien hänen ratsuväkineen vallata Terijoki.

Terijoki vallataan.

Annamme luutnantti Rolanderin, Terijoen valloittajan, kertomaan kulkua.

»Saatuani majuri Elfvengrenin määräyksen, lähetin kohta ratsujoukon. Brommelsin, sekä jääkäriavaimestari Lihtosen 40 miehen kanssa jos mahdollista kiivärritulella karkoittamaan panssarijunat. Luut. Brommels ratsasti noin 500 m. päähän rautatiestä, josta hän nousen alas ratsailta ketjussa hyökkäsi rataa kohti. Päästyään noin 30 m. päähän ratapenkereestä saapui panssarijuna, joka sillä aikaa oli ollut korjaamassa säretyt kiskot ja alkoi kiivaan tullen. Kävi kuitenkin niin onnellisesti, että tykin hoitajat panssarijunassa eivät tunteneet asettaan, vaan tähtäykivät joka kerta tullen kiväärillä, aivan suoraan miehiin, joten joka ainoa kuula lensi miesten yllä metsään noeten ainoastaan ketjussa makaavat miehet. Kuulat räjähtelivät hevosten edessä, jotka lähtetty taakse, jolloin hevoset pillastuivat ja pakenivat metsään. Kivääritulella saivat ratsumiehet, ammuttuaan useita

kuutio panssarijunien kapeista aukkoista, junat lopulta peräytyivät. Miehillä oli korvat kannun paukuksesta niin lukossa, etteivät tahtoneet kuulla komentosanoja. Kohta kun panssarijunat peräytyivät, syöksyi muu ratsuväki täytti laukkaa Terijoen asemalle lyöden ne punaiset maahan, jotka vielä olivat jääneet jällelle tai eivät olleet kerinneet paeta. Saavuin ensimmäisenä asemalle, josta sainme 4 kentätykkiä ja yhden asemarakennuksen täynnä ampumatarpeita.

Sillä aikaa oli luutnantti Brommels uudestaan särkenyt radan ja nokisine miehineen toiselta taholta hyökännyt Terijoelle estäen punaiset jakenemasta sillo suunnalle.

Näin kertoo luutnantti R. tästä »hauskasta valtauksesta», kuten hän itse väittäisi sanoa.

Terijoki valkoinen ja vapaa.

Sitä iloa, joka Terijoella syntyi, ei voi kertoa. Se oli niin sydämellistä, niin liikuttavaa. Olihan päättynyt nuo kauhun punaiset päivät. Eräs upseeri sanoi: »En nähnyt muuta kuin onnellisia ihmisiä». Ja oikeassa hän olikin. Onnellisina he siunastuivat ja pakenivat armeijaa. Uusi elämä oli alkanut.

Suomen Vapaussota
kuudessa osassa, sid. 725:—
Myydään kuukausimaksuilla.
Hankkikaa ajoissa sillä painosta on ainoastaan pienempi määrä jällellä.
Terijoen Kirja- ja Paperikauppa.

tilaalliseen tapaan lyhyet ja täsmälliset määräykset, jotka ovat mainittuina toisessa paikassa lehteämme.

Lähtö Kivennavalla tapahtui klo 1 yöllä. Ainoastaan lähellä Metsolaa ratsuväen tiedustelupatrulli joutui kosketuksiin punaisten kanssa. Kaksi vankia otettiin. Metsolan lounaispuolella syntyi kahakka. Vihollinen konekivääreineen koettaa tehdä vastarintaa, mutta kohta se on karkoitettu ja valkoiset astuvat Metsolaan.

Joukot lähenevät Terijokea. Metsolassa annettiin seuraava taistelumääräys:

jaisuudella kuin olisi tarvittu. Pataljoonan tiedustelujoukot alkoi, radan yli päästyään kiertää Terijokea kohden. Nämä tiedustelujoukot joutuivat kosketuksiin punaisten kanssa, vaihtoivat tervetuliaislaukauksia ja palasivat pääjoukon luokse.

Punaisten panssarijuna lähestyy.

Terijoen päin lähestyi punaisten panssarijuna. Se oli korjannut radan ja avasi kiivaan tullen. Tykistö asemalta yhtyi, samoin konekiväärit. Pataljoonan täytyi siirtyä radan toiselle puolelle. Joukot olivat pitkistä matkasta niin väsyneitä, että maju-

Kautta maailman tunnettuja
Hermes-polkupyöriä saapunut.
Samoin muita hyviä merkkejä.
Kesäurheiluvälineitä saapunut myös.
Kaikenlaisia polkupyöriä y. m. korjauksia ja metallisovasta suoritetaan takuulla nopeasti.
Hinnat halvat!
Terijoen Polkupyörä- ja Sähköliike.
V. Hakuli.
Perust. 1907. Puh. 150.

Häkki, Lallukka ja Kumpp. Osakeyhtiö
Tukkukauppa Viipurissa
Suosittelee
oman sähkömyllyn hyviksi tunnustettuja puhdistettuja
Ruisjauhoja.

O. SEILOSEN
LIHA- ja RUOKATAVARAINKAUPPA
TERIJOELLA

tarjoaa aina uudistuvasta varastostaan tuoreimman niin raavaan, lampaan, sian y. m. lihan kuin myös-kin muun ruokatalouteen kuuluvan tavarain halvimpiin hintoihin.

J. A. BRUUN

KELLOSEPPÄ
Terijoella.

Myytävänä alaan kuuluvia tavaraita.

Korjaustyö hyvä.

Hotelli Merikanta

TERIJOKI

1 luokan ravintola. Hyvä keittiö. ILLALLISTANSSIAISET torstaisin ja sunnuntaisin.

Valan tehnyt kielenkääntäjä ja asianajaja

Pekka Inkinen

Raivola

Korjausliike V. Malm

TERIJOKI

Tekee kaikkia korjauksia. Halvat hinnat.

HOTELLI „PUISTOLA“

Terijoki,

SUOSITELLAAN

Vaatturi O. Moisander

TERIJOKI

Antinkatu.

TERIJOEN VAATETUSLIIKE

SUOSITTELEE

juuri saapuneita uusia

Naisten ja Miesten } **Keväthattuja**

Lasten **Lippalakkeja** y. m. kevätkauden tavaroita.

Viihtyisä paikka Terijoella on

TERIJOEN SEURAHUONE

I LK. RAVINTOLA

Raivolan Apteekki

Tapetteja — Linoleumia — Mattoja

Tapetti- ja Taideteollisuusliike

K. G. Planström

Viipuri, Aleksanterink. 19. Puh. 1305.

Suurin ja ajanmukaisin valikoima. Malleja pyydettyä.

Itä-Suomen Lakkitehdas

Omist. S. LIFSON.

Viipuri Punasenlähteenk. 2.
Puhelin 454.

Toiminimi E. Taskinen

Terijoki. Puh. 143.

Kauppa-, Kutomo- ja Villatavaraliike

Suosittellaan.

HOTELLI
TURISTIA

TERIJOELLA. Puhelin 35.

Suosittellaan arvoisalle yleisölle, 5 min. kävelymatka asemalta.

HUOM! Siistit lämpimät huoneet. Hyvä keittiö.

Kahvila, Leipomo ja Kondiittoriliike

P. Saksi

SUOSITELLAAN.

Sekatavarakauppa, A. Kääpä

Terijoki.

Suosittelee monipuolista varastoaan.

Hinnat kohtuulliset!

Viipurin Autokorjaamo Oy:n

korjauspaja on paikkakunnan suurin ja monipuolisin sekä enimmäin käytetty. Korjaamme kaikenlaisia moottori- ja höyrykoneita. Työ on ensiluokkaista ja hinnat alle kaiken kilpailun.

Viip. Autokorjaamo Oy:n Autokoulu

joka toimii korjauspajamme yhteydessä, on paikkakunnan suurin ja parhaiden varustettu. Nais- ja miesoppilaita ammatti- ja yksityisajoa varten otetaan päivä- ja iltakursseille ympäri vuoden. Opettajat ovat täysin päteviä ammattimiehiä.

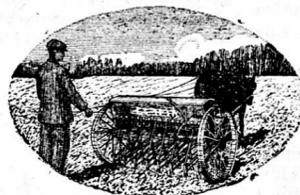
Kunnioittaen: VIIPURIN AUTOKORJAAMO OY, VIIPURIN AUTOKORJAAMO OY:n AUTOKOULU
Viipuri, Aleksanterinkatu 5 — Puhelin 665.

KANNAKSELAISET!

Viipurissa käydessänne pistäytykää **HOTELLI KÄMPISSÄ**

PUHELIN 3175.

Tukkuliike A. Hietanen

Edustaja Terijoella
Vihtori Kuusela.

Maanviljelys- ja meijerikoneet,
Väkilannat, Väkiirehut,
Heinä-, Viljan-, ja Juurikasvien

Siemenet

ostatte edullisimmin ja parhaimmat meiltä

Suomalainen Maanviljelyskauppa Oy.

Viipuri

Ajokausi lähenee!

Autolijat: Tarkastakaa ajoissa autorenkaat ja korjattakaa vialliset, kuluneisiin teettäkää uudet pinnat.

Autorengaskorjaamomme

suorittaa nämä työt nopeimmin, parhaiten ja halvimalla. Uusia renkaita tarvittaessa ostakaa meiltä

Corduroy Cord sivuvahvikkeisia renkaita sillä ne ovat rakennetut paremmin kuin muut renkaat.

Karjalan Vulcano Oy.

Viipuri, Karjalankatu 10.

Corduroy vapauttaa teidät rengashuolista.

Sotilas- ja siviilipukuja

tekee hyvin, nopeasti ja kohtuullisilla hinnoilla.

A. Romppasen

RAATALINLIIKE

TERIJOKI

VELJEKSET HIMASEN

Sekatavarakauppaa

Terijoella

Suosittellaan

Puh. 66

TERIJOEN APTEEKKI

ILMOITTAKAA

Kannaksen Sanomissa!